

Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama: izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19

Kljaić, Andrea

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:384102>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 168/NOV/2020

**Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama:
izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19**

Andrea Kljaić, 1353/336

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za Komunikologiju, medije i novinarstvo

Završni rad br. 168/NOV/2020

Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama: izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19

Studentica

Andrea Kljaić, 1353/336

Mentorica

doc. dr. sc. Gordana Tkalec

Koprivnica, srpanj 2020. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Novinarstvo		
PRISTUPNIK	Andrea Kljaić	MATIČNI BROJ	1353/336
DATUM	13. srpnja 2020.	KOLEGIJ	Online novinarstvo
NASLOV RADA	Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama: izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Social responsibility of the news media: reporting on the COVID-19 world pandemic		
MENTOR	Gordana Tkalec	ZVANJE	doc.dr.sc.
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. dr. sc. Krešimir Lacković 2. doc. dr. sc. Nikša Sviličić 3. doc. dr. sc. Gordana Tkalec 4. doc. dr. sc. Irena Radej Miličić 5.		

VŽKC

MMI

Zadatak završnog rada

BROJ	168_NOV_2020
OPIS	

Ovaj završni rad propituje činjenice o društvenoj odgovornosti medija i novinara u kriznim situacijama uz istraživanje koje će ukazati na utjecaj medijskog izvještavanja na javnost za vrijeme pandemije koronavirusa. Uspoređena su dva najveća hrvatska news portala i njihove objave na društvenim mrežama. Analiziran je način opremanja teksta, sadržaj teksta i reakcija javnosti na određenu vijest.

U radu je potrebno:

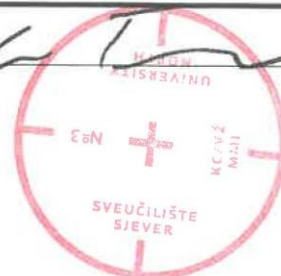
- podastrijeti osnovne pretpostavke za kvalitetno i profesionalno novinarstvo
- pronaći moguće razloge za neprofesionalno izvještavanje
- utvrditi načini izvještavanja u kriznim situacijama
- analizirati ulogu medija, s naglaskom na društvenim mrežama, u specifičnoj situaciji pandemije koronavirusa
- utvrditi razinu etičnosti i društvenoodgovornog ponašanja na konkretnim primjerima

ZADATAK URUČEN

14.07.2020.

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

PREDGOVOR

Iako još nije završila, sa sigurnošću mogu reći da je 2020. godinu obilježila pandemija koronavirusa. Na nekoliko mjeseci svijet je potpuno stao. Dio njih to stanje uspoređivao je s onim u ratu, a ostali su tvrdili da je čak i gore od toga. Bojali smo se jedni drugih i udaljavali se, počeli sumnjati u sve.

Jedini izvor informacija tada bili su mediji koji su očajno tražili bilo kakve podatke koji se tiču novog virusa pa makar to bili izvještaji o smrti, navodni apeli država da ih spase, pretpostavke da se radi o virusu koji će usmrtiti milijune... Svaka takva izjava u građane je unosila osjećaj anksioznosti, tjeskobe i panike. Kao studentica novinarstva takav utjecaj medija nisam mogla ignorirati.

Suočila sam se s prijateljima i članovima obitelji koji su provodili nezdravu količinu vremena *online*, manevrirajući nekoliko otvorenih prozora u pretraživaču i uspoređujući svaku informaciju. Svi su imali različite verzije događaja i prepričavali priče na različite načine.

Kao netko tko je upoznat s radom medija, bila sam gotovo netaknuta svim informacijama koje su se širile, a znanje koje sam stekla studiranjem usmjerila sam na pronalazak službenih izvora informacija. U tom procesu počela sam primjećivati razlike u načinu izvještavanja i osjećala potrebu posvetiti se ovoj temi.

Uistinu sam se zabrinula za napredak novinarstva i održavanje istog. Na koji način možemo popraviti novinarsku profesiju i učiniti je ponovno dosljednom? Profesija s tako jasnim ciljem izgubila je svoj put i još uvijek ne shvaća svoj monumentalni utjecaj na javnost koji, ako se zaista uzima zdravo za gotovo, može biti poguban za novinarstvo općenito.

Zahvaljujem svojoj mentorici doc. dr. sc. Gordani Tkalec na ukazanom povjerenju tokom izrade ovog rada i pomoći kada je bila najpotrebnija. Isto tako, zahvaljujem svim profesorima Sveučilišta Sjever koji su uvijek nesebično dijelili svoje znanje, kao i svojoj obitelji, prijateljima i kolegama na podršci tijekom studiranja.

SAŽETAK

Ovaj završni rad donosi činjenice o društvenoj odgovornosti medija i novinara u kriznim situacijama uz istraživanje koje će ukazati na utjecaj medijskog izvještavanja na javnost tokom pandemije koronavirusa. Rad se dijeli na teorijski i praktični dio. U teorijskom dijelu propituju se osnovne postavke za kvalitetno i profesionalno novinarstvo te se pokušavaju pronaći mogući razlozi za neprofesionalno izvještavanje. Jedan dio rada posvećen je i kriznim situacijama te je objašnjeno kako bi mediji tada trebali kvalitetno izvještavati javnost, a spominje se i novinarstvo na društvenim mrežama te što ga obilježava. Prije samog istraživanja jako je bitno razumjeti koja je uloga novinara, što se od njega očekuje i u kojim okolnostima je prisiljen raditi. Na taj način možemo pristupiti istraživanju i kritički razmišljati o uzorcima. Uspoređena su dva najveća hrvatska *news* portala i njihovo ponašanje na društvenim mrežama. Analiziran je način opremanja teksta, sadržaj teksta i reakcija javnosti na određenu vijest.

Ključne riječi: koronavirus, pandemija, etika, društvena odgovornost novinara, kriza, društvene mreže

SUMMARY

This final paper brings facts about the social responsibility of news media and journalists in crises with research that will indicate the impact of media reporting on the public during the COVID-19 pandemic. The paper is divided into the theoretical and practical segment. In the theoretical part, I write about basic settings for quality and professional journalism and finding reasons for non-professional reporting. Also, I'm writing about crisis situations and how media should report and inform the public during those situations. Since my research is partly based on social media, I explain journalism's basic characteristics on social media. Before diving into the study, it is essential to understand the role of a journalist and what is expected of him. I compared the two largest Croatian online news media and their behavior on social media. I analyzed the way the text is equipped and the reactions of the public to certain news.

Keywords: coronavirus, pandemic, ethics, social responsibility of journalist, crisis, social media

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ETIKA I NOVINARSTVO	3
2.1. ETIKA ODGOVORNOSTI.....	3
2.2. NOVINARSKA ETIKA.....	4
2.3. KODEKS ČASTI HRVATSKIH NOVINARA.....	6
3. PROFESIONALNI STANDARDI IZVJEŠTAVANJA	7
3.1. DRUŠTVENA ODGOVORNOST NOVINARA	9
3.2. ULOGA NOVINARA.....	10
4. KRIZA I MEDIJI.....	12
4.1. UPRAVLJANJE KRIZNOM KOMUNIKACIJOM	12
4.2. MEDIJSKE MANIPULACIJE	14
5. DRUŠTVENE MREŽE I NOVINARSTVO.....	16
5.1. NOVINARSTVO NA DRUŠTVENIM MREŽAMA.....	16
5.2. POSLJEDICE ZA NOVINARSTVO OPĆENITO	17
6. DEFINIRANJE ISTRAŽIVANJA.....	19
6.1. ISTRAŽIVAČKA PITANJA I HIPOTEZE.....	20
7. PREGLED REZULTATA ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA.....	21
7.1. INDEX.....	21
7.2. ZAKLJUČAK – INDEX.HR	55
7.3. 24SATA	57
7.4. ZAKLJUČAK – 24SATA	74
8. ZAKLJUČAK.....	76
9. LITERATURA	77
POPIS SLIKA	82

1. UVOD

Priča s novinarstvom je jednostavna – ili je izvještavanje odrađeno kako treba ili to nije novinarstvo. U pitanju je profesija koja je dostupna svima i koja ima jako velik utjecaj na javnost, a na novinaru je da bude svjestan svoje odgovornosti i posljedica koje može izazvati plasirana informacija. S te strane novinar je potpuno osiguran jasnim etičkim načelima, različitim kodeksima i profesionalnim standardima izvještavanja.

Koronavirus otkriven je u Kini krajem 2019. godine. Radi se o novom soju koronavirusa koji prije nije bio otkriven kod ljudi. Bolest uzrokovana tim virusom naziva se COVID-2019¹. Njime se u svijetu zarazilo preko 8 milijuna, a preminulo gotovo pola milijuna ljudi. Prva vijest o virusu pojavila se u siječnju 2020. godine kao o bolesti koja hara Kinom, a Hrvati, niti ostatak svijeta, to nije shvaćao previše ozbiljno zbog udaljenosti Kine i njihova kontroverznog načina života. No, medijska objava o virusu bila je gotovo strateški potez jer upravo u vrijeme kada mediji objavljuju da je od COVID-19 preminula jedna osoba, napominju kako uskoro stiže veliki kineski blagdan tokom kojeg će brojni Kinezi putovati svijetom. Tako su mediji naslutili veliku globalnu krizu.

Pandemija koronavirusa, koja je zadesila svijet prvom polovicom 2020. godine (bez sumnje će obilježiti i drugu polovicu), izazvala je kolektivan stres jer su se građani osjećali ugroženo i pomislili kako pred sobom imaju borbu za opstanak populacije. To je prvi veliki društveni poremećaj s kojim su se susrele novije generacije. Mnogi su se bojali neočekivanog, strahovali za sebe i svoje bližnje, a osjećaj tjeskobe pratit će ih još jako dugo. Kako se o virusu jako malo znalo jer nikada do sada suvremeni svijet nije bio suočen sa sličnom situacijom, tako je javnost očajnički tražila informacije. Publika je od medija očekivala bilo kakve informacije pa je u internetske preglednike upisivala sve što se moglo naći o koronavirusu. Tako su *online* mediji došli u prvi plan i postali gotovo jedinim izvorom informacija. Javnost se našla pod apsolutnim utjecajem medija koji je bio vidljiv na njihovim promjenama mišljenja ili intenziteta tog mišljenja, ali i stavova. Naravno, mediji na svakoga utječu različito i to ovisi o psihološkoj kao i demografskoj karakteristici ljudi. Kod nekoga on dolazi iznenadno, kod drugih postepeno, a posljedice mogu biti kratkoročne ili dugoročne.

¹ Činjenice o koronavirusu

<https://www.koronavirus.hr/sto-moram-znati/o-bolesti/cinjenice-o-koronavirusu/55> , pristupljeno 17.6.2020.

Pandemija je bila težak izazov za vlast, ali i medije. U takvim situacijama novinarstvo vapi za osposobljenim i stručnim novinarima koji su dovoljno informirani i obrazovani da kompetentno i adekvatno analiziraju i istraže događaj. Razlog tomu je što izvještavanje o svjetskoj pandemiji nije isto kao i izvještavanje o svakodnevnim rutinskim temama, ovdje se radi o potencijalno velikom broju preminulih i oboljelih. Kada javnost strahuje i ne zna što se događa, objavljivanje tekstova u duhu senzacionalizma može biti pogubno i ostaviti negativne posljedice.

Rad je podijeljen na dva dijela, teorijski i praktični. Odmah na početku raspravlja se o etici novinarstva, njejoj definiciji i ulozi etike odgovornosti kao i Kodeksa časti hrvatskih novinara. Sljedeća tema su profesionalni standardi izvještavanja. Objašnjene su društvene odgovornosti novinara i njegova jednako bitna uloga u kriznim situacijama. Kako je glavna okosnica ovog Završnog rada kriza, ukratko je definirana i navedeni su način na koje se njome upravlja. Isto tako, spomenute su i medijske manipulacije. Zadnje poglavlje u teorijskom dijelu bavi se društvenim mrežama i mrežnim novinarstvom.

U uvodu istraživačkog dijela predstavljena je metodologija istraživanja, definirano je istraživanje, istraživačka pitanja i hipoteze. Slijedi pregled rezultata istraživanja i kratka rasprava. Cijeli rad sumiran je zaključkom.

2. ETIKA I NOVINARSTVO

“Neistina koja se objavi u novinama s nakladom od stotinu tisuća primjeraka može promijeniti nečiji život. S tog aspekta gledajući etiku, novinari se mogu doimati kao gospodari života i smrti. Njihovo je oruđe i oružje riječ. U biti, etika je uvijek nedovršena priča u novinarstvu (...) Svaka prilika, kontekst, stanje slobode govora u društvu i odnos prema medijima usložnjava i pitanje etike. Što su složeniji odnosi u društvu, i etička su pitanja dubioznija.“

Gordana Vilović (2004: 1)

Novinarstvo se često opisuje kao sedma sila ili četvrta vlast, a to je zato što ima potpunu moć oblikovati mišljenje javnosti. Kada je neko zanimanje tako široko rasprostranjeno i lako dostupno, bitno je postaviti jasne smjernice djelovanja kako bi se ono obavljalo smisleno i kvalitetno te imalo pozitivan učinak na javnost.

Tako je etika postala usko povezana s novinarstvom, toliko da bez poštivanja etike nema kvalitetnog i profesionalnog novinarstva. Etika nas upoznaje s tim što je moral, koje su njegove osnovne komponente i uči nas kritičkom promišljanju o postojećoj moralnoj praksi. Zadatak etike je da ukaže na sva različita gledanja ljudi i procijeni te ukaže na prave istinske vrijednosti (Vilović 2004: 8).

Ukratko, etika je promišljanje o moralu, a moral su sva pravila ponašanja i svijesti koja smo prikupili življenjem u zajednici, odnosno temeljem međusobnih odnosa. Najčešće se poistovjećuje s vjerom. Tako se može reći da je moral nešto što se od nas očekuje, a etika je tu da preispituje postavljene norme u moralu i koliko su one zapravo relevantne.

2.1. Etika odgovornosti

Etika odgovornosti temelj je novinarstva. Odgovoran je onaj novinar koji prije objavljivanja teksta razmišlja o posljedicama koje će upravo taj tekst ostaviti na javnost. O tome je najbitnije razmišljati kada se radi o kontroverznim temama koje možda nisu društveno najprihvatljivije. Najbolji primjer je upravo izvještavanje o svjetskoj pandemiji koronavirusa gdje je svako objavljivanje vijesti o novozaraženima i preminulima izazivalo sve veću tjeskobu i anksioznost u čitatelja. Zato je takvoj temi bitno pristupati pažljivo - izvijestiti javnost o onome što zaslužuju znati, a opet paziti da način na koji iznosimo tu vijest ne utječe loše na njih. Suočavanje s etikom nikada nije toliko jednostavno i jasno, tu je novinar prepušten sam sebi, svom obrazovanju i osobnim moralnim načelima.

U svakom pozivu najvažnije je odgovorno obaviti preuzeti posao. Etika odgovornosti podrazumijeva odgovornost prema samom sebi i prema društvu. Za etiku odgovornosti najvažnije su posljedice. I to – ne čekati posljedice, nego ih unaprijed uračunati u vlastite postupke (Vilović 2004: 10).

Novinari ovdje najčešće pogriješe kada vijest žele objaviti prvi i ne stignu razmisliti o onome što pišu i kako će to utjecati na čitatelje. Briga o posljedicama vlastitih djela ne bi smjela biti samo profesionalna karakteristika, nego i naša osobna.

2.2. Novinarska etika

Cilj etike novinarstva je unaprijediti standarde profesionalnog novinarstva i pokušati pomoći novinarima pri donošenju etičkih odluka u svakodnevnom izvještavanju (Vilović 2004: 14).

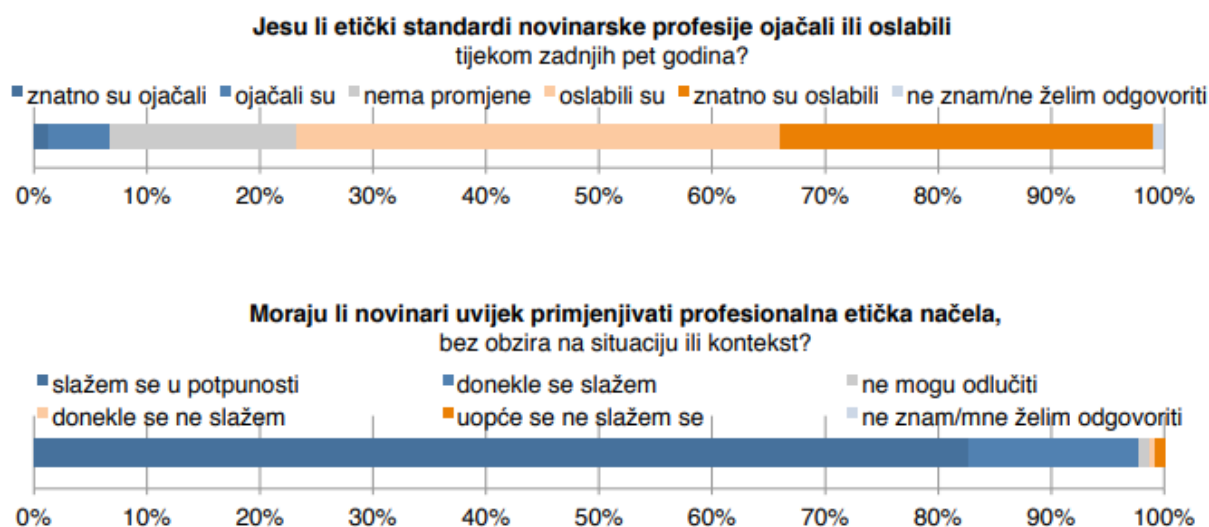
Dobar ukus, pravednost, dostojanstvo i točnost moraju biti jedne od glavnih karakteristika dobrog i poštenog novinara. Kada je novinar profesionalan to znači da korektno obavlja svoj posao i teži tome da bude samosvjestan, slobodan i odgovoran.

Novinarsku etiku možemo definirati sljedećim odrednicama:

- istinitost i točnost
- nepristranost i poštenje
- poštovanje osobnosti i privatnosti
- neovisnost o pojedinim interesima
- odgovornost prema društvu i društvenim dobrima
- poštovanje zakona
- moral, pristojnost i dobar ukus (Malović 1998: 47-48).

Ministarstvo kulture 2014. godine provelo je [anketno istraživanje stavova hrvatskih novinarki i novinara](#). Novinare su upitali jesu li etički standardi novinarske profesije ojačali ili oslabili i moraju li novinari uvijek primjenjivati profesionalna etička načela.

S tvrdnjom da su etički standardi profesije oslabili slaže se 76% novinara, 98% ih drži temeljnom vrijednošću koju ni u kojoj situaciji ne bi trebalo napuštati.²

Slika 2.1. Ministarstvo kulture (2014.) Anketa o iskustvima i stavovima medijskih radnika

² Rad u medijima. <https://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Izvjestaj%20-%20Radni%20materijal%201%20-%20Rad%20u%20medijima.pdf>, str. 47., pristupljeno 13.6.2020.

2.3. Kodeks časti hrvatskih novinara

Nažalost, novinarska etika u Hrvatskoj, ali i svijetu, svakodnevno je narušena u velikoj mjeri. Novinari se često nalaze pod pritiskom od strane vlasnika medija u kojem rade, očekivanja tržišta i toga da budu ažurniji od konkurencije. Veliku ulogu u ugrožavanju etike igraju društvene mreže gdje se novinarski tekstovi često plasiraju. Sadržaj teksta postao je manje bitan, a sav fokus odlazi u naslov (*clickbait*) i opremu s ciljem *klikanja* na iste.

Zato je bitno promicati propisan kodeks vladanja i poštivanja etičkih normi, a takav temeljni dokument u Hrvatskoj je Kodeks časti hrvatskih novinara.

On jasno ističe da je novinar dužan braniti ljudska prava i opirati se svim oblicima cenzure kako bi očuvao dostojanstvo građana i uvažio njihovo pravo da znaju. Njihova je obveza pridržavati se profesionalnih etičkih načela. Ovim se Kodeksom utvrđuju ta načela te štite neotuđiva prava pojedinaca i pravo javnosti na informaciju (Klarić 2014: 14).

Za ovaj rad važno je istaknuti odredbu koja se tiče protoka informacija, a ona glasi: „*Pravo je i dužnost novinara zauzimati se za slobodan protok informacija. Novinar je obvezan iznositi točnu, potpunu i provjerenu informaciju. On kritički prosuđuje izvore informacija i u pravilu ih navodi. Ima pravo i ne otkriti izvor informacije, ali za objavljeni podatak snosi odgovornost.*“³

Također vrijedi istaknuti sljedeće o uredničkoj odgovornosti: „*Urednik odgovara za cjelokupnu tekstualnu, vizualnu i zvukovnu opremu novinarskog priloga. Oprema mora vjerno izražavati sadržaj novinarskog priloga.*“⁴

³ Kodeks časti hrvatskih novinara.

<https://www.djecamedija.org/kodeks-casti-hrvatskih-novinara/> , pristupljeno 22.6.2020.

⁴ ibid

3. PROFESIONALNI STANDARDI IZVJEŠTAVANJA

„Novinar ima pravo znati jer je novinar, ima pravo pitati, jer je novinar, a kad postavlja neugodna pitanja ili želi znati neugodne činjenice, to nije zato što je zao, nego zbog prava javnosti da zna.“

Stjepan Malović (2005: 78)

Novinarstvo je profesija pa su tako i novinari profesionalci. Njihova struka jasno je potkrijepljena etikom, kodeksima i ostalim načelima, a kako bi novinari uistinu dostojanstveno obavljali svoj posao, postavljeni su profesionalni standardi izvještavanja.

Stjepan Malović (2005: 18) ističe pet standardnih načela novinarskog izvještavanja:

1. Istinitost

Ako informacija nije istinita onda nije vijest. Budući da se novinarstvo temelji na informiranju javnosti o činjenicama koje su se dogodile, bez istinitog izvještavanja nema novinarstva (Malović, 2005: 19).

2. Poštenje

Odmah nakon istine dolazi objektivnost novinara odnosno njegovo prikazivanje događaja na što vjerodostojniji način (Malović, 2005: 25). Poštenje je temeljna zadaća novinarskog izvještavanja što znači da novinar ima novinarsku dužnost izvještavati objektivno, bez predrasuda, prikazujući sva gledišta određenog događaja kako bi se izbjeglo pristrano izvještavanje.

3. Točnost

Točnost je karakteristika vijesti u kojoj svaka navedena pojedina činjenica treba biti točna (Malović, 2005: 31). Budući da se u procesu pisanja vijesti nerijetko događaju pogreške pri pisanju, novinar je naknadno dužan ispraviti netočnu činjenicu, odnosno informaciju kako bi ona bila vjerodostojna.

4. Uravnoteženost

Uravnoteženo izvještavanje postiže se predočenjem svih strana događaja o kojem se piše te provjerom informacija iz više od jednog izvora (Malović, 2005: 37). Uravnoteženost u izvještavanju potrebna je kako bi se u situacijama poput, primjerice svjetske pandemije, prikazala stajališta profesionalaca, ali i onih koji su pogođeni bolešću. Na taj način javnost dobiva informacije iz raznih kutova gledišta.

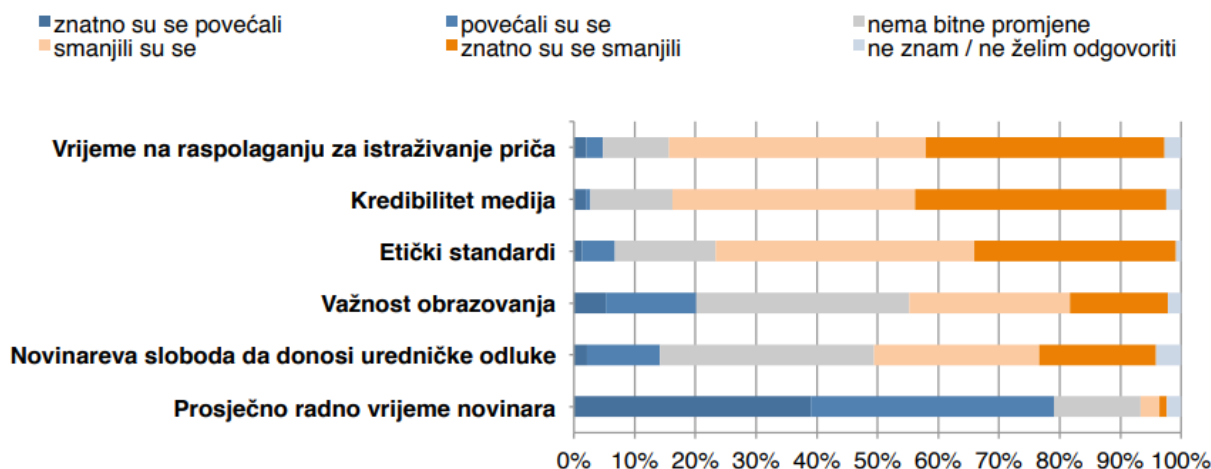
5. Nepristranost

Nepristranost možemo uočiti u situaciji u kojoj novinar pri izvještavanju ne pokazuje naklonost ka niti jednoj od strana upletenih u vijest o kojoj obavještava (Malović, 2005: 42). Temelj, ali i svrha novinarskog izvještavanja je upravo u prikazivanju informacije onakve kakva je, bez dodatnih uljepšavanja ili nametanja subjektivnih stajališta i komentara samog novinara.

Također, o standardima profesionalnog izvještavanja Malović ističe sljedeće:

1. Profesionalni novinar prihvaća ulogu politički neutralnog čimbenika koji kritički ispituje sve strane i tako osigurava nepristranost izvješćivanja.
2. Novinar odolijeva napastima senzacionalizma i procjenjuje zbivanja na temelju važećih društvenih standarda pristojnosti i dobrog ukusa.
3. Istinitost i vjerodostojnost vijesti jamči se dokumentarnim izvješćivanjem i prezentiranjem činjenica iz povjerljivih izvora i potkrijepljenih materijalnim dokazima.
4. Objektivnost izvješćivanja je osnažena korištenjem zajedničkih standarda prikupljanja i pisanja vijesti. Na temelju tako pisanih vijesti (5W) čitatelj može stvoriti predodžbu o događaju.
5. Standardizirano izvješćivanje omogućuje novinaru pokrivanje bilo kojeg događaja. Novinari općeg usmjerenja manje su izloženi suviše stručnim interpretacijama.
6. Ovi standardi mogući su samo uz stalno preispitivanje uređivačke politike, što je ujedno i obrana protiv ugrožavanja prakse i normativa novinarske profesije (Malović 2005: 24-25).

Među ostalim analizama Ministarstva kulture, pronašla se i ova u kojoj je prikazano mišljenje novinara na upit koliko su se pojedini aspekti novinarstva promijenili od 2014. godine pa unazad pet godina.

Slika 3.4. Ministarstvo kulture (2014.) Anketa o iskustvima i stavovima medijskih radnika

Rezultati ankete prikazuju kako 39% ispitanika primjećuje da se njihovo vrijeme za prikupljanje informacija i pripremu priče znatno smanjilo. 47% ispitanika upozorava da je sloboda novinara opala, zajedno s važnošću obrazovanja (43%) i standardima strukovne etike (76%), tako da pad kredibiliteta medija (koji primjećuje 76% ispitanika) i nije toliko iznenađujući.⁵

3.1. Društvena odgovornost novinara

Upravo zato što je novinarstvo tako javan posao i utjecaj novinara tako velik, oni moraju biti svjesni svoje odgovornosti. Svaka greška plaća se nepovjerenjem javnosti, a cijela bit novinarskog posla je upravo njezino informiranje. Bez povjerenja i kredibiliteta, novinar nema veliku korist.

O tome pogotovo treba paziti sada kada se *online* novinarstvo svelo na društvene mreže jer, koliko su dobili takvom sveprisutnošću, toliko su u još ranjivijoj poziciji.

Odgovornost se određuje u pet točaka:

⁵ Rad u medijima. <https://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Izvjestaj%20-%20Radni%20materijal%201%20-%20Rad%20u%20medijima.pdf>, str. 4., pristupljeno 13.6.2020.

1. Osigurati istinit, sažet i razuman pregled dnevnih događaja u kontekstu koji ima neko značenje.
2. Osigurati forum za razmjenu komentara i kritike.
3. Osigurati sredstva za uzajamno predstavljanje mišljenja i stajališta različitih društvenih skupina i iznijeti reprezentativnu sliku društvenih skupina.
4. Razviti metode predstavljanja i objašnjavanja društvenih ciljeva i vrednota.
5. Osigurati načine da se svakom članu društva omogući puna i svakodnevna informacija, mišljenje i osjećaj (Malović 2005: 80).

Budući da mediji imaju značajnu ulogu u kreiranju stavova i mišljenja potrebno je odgovorno izvještavati o ljudima i događajima. Društvena uloga medija značajna je jer „moć masovnih medija nedvojbeno je velika. Neki kažu nekontrolirano snažna, utjecajna i sposobna mijenjati svijet. Oni realniji i bolje obaviješteni o medijskoj zbilji nisu skloni preuveličavati moć medija, nego je procjenjuju prema njihovoj društvenoj ulozi.“ (Malović 2005: 53).

3.2. Uloga novinara

Novinarstvo ima teorijsku potporu. Pravila koja novinar prati jednostavna su i jasna. Osim etičkih i moralnih obilježja, o kojima je raspravljeno ranije u radu, novinar se mora pridržavati i profesionalnih standarda novinarskog izvještavanja kako bi njegov posao bio pravedno odrađen. Važno je i naglasiti koja je to točno uloga novinara i što on treba raditi, kako bi u analizi koja slijedi jasno mogli prosuditi gdje je novinar pogriješio.

Novinar je novinarski subjekt „zbog toga što on donosi odluke, utječe na komunikacijsko djelovanje, nadzire i svjesno djeluje usmjeravajući vlastitu profesiju te nastoji ostvariti profesionalne zadatke koji su mu dodijeljeni zbog svoje profesionalne mjerodavnosti.“ (Burić 2017: 6). Često se za novinare u medijima koristi izraz *gatekeepers* (čuvari vrata) jer su premosnica između javnosti i informacije. Mediji stvaraju našu sliku o svijetu. Imaju moć odlučiti što ćemo naučiti (selekcija programa) „otvarajući vrata“ i puštajući informaciju van. S druge strane, mi kao konzumenti medija odbacujemo one koji nam ne odgovaraju i odlučujemo kojim ćemo porukama dati pozornost. Novinari određuju koga će raskrinkati, kome će ići u korist i stati u njegovu obranu i koga će napraviti junakom, zvijezdom ili omiljenom osobom (Malović 2005: 15). Znači li to da se trebamo bojati medija i onoga što nam plasiraju?

I danas, novinarstvo na bilo kojoj platformi trebalo bi javnost izvještavati o kompleksnim problemima bez gubitka znanstvene potpore i bez pojednostavljivanja koncepta do te mjere da on pogrešno usmjerava javnost. Pogotovo kada je u pitanju zdravstvena tema ili rezultati nekih novih istraživanja. Izazovi za novinare su potvrditi vjerodostojnost, izbjegavati senzacionalizam

i biti oprezni u izvještavanju odnosno utjecaju njihova izvještavanja. Također, moraju biti sposobni „probaviti“ i balansirati različite poglede i rezultate znanstvenika koji imaju kredibilitet (Posetti i Ireton 2018: 37).

4. KRIZA I MEDIJI

Kriza je definirana kao neočekivan događaj, ili serija događaja, koji uzrokuju visoku razinu dvojbi, isto tako možemo je definirati i kao situaciju u kojoj su uzroci i posljedice prilično nejasni.⁶ Iako ona predstavlja nešto negativno, bez njene pojave ne bismo mogli razviti pravila ponašanja i kontrolirati zajednicu, a svakako pomaže i u razvijanju socijalne kontrole.

Postoji nekoliko vrsta krize, a pandemija se može definirati kao društvena kriza jer predstavlja prijetnju za ključne društvene vrijednosti i sustave koji su direktno povezani sa životom i funkcioniranjem istog društva. Uz kriznu situaciju u društvu, usko je vezan i osjećaj straha među ljudima (Rašić 2020: 7).

U ovom radu utvrđena je uloga medija i njihov utjecaj na javnost. U ovakvim situacijama od njih se očekuje puno i ponekad ne mogu ispuniti taj standard zbog nedostatka informacija o uzrocima i posljedicama kriznog događaja. Novinari takve situacije iščekuju i u njima vide skandale. Takve situacije najpogodnije su za stvaranje ekskluzivnog i senzacionalističkog teksta koji će javnosti sigurno zapeti za oko jer je trenutno središte njihovih života.

Kada svijet zadesi izvanredna situacija, razumljivo je biti zbunjen i možda postupati onako kako se osjećamo. No, ranije u ovom radu vidjeli smo kako su novinari zaista pripremljeni na sve situacije imajući pri ruci etičke standarde i kodekse.

Možda problem leži u lošoj novinarskoj praksi koja je toliko česta da se novinari ne znaju odmaknuti od senzacije i atrakcije? Novinarska svakodnevnica lako se može definirati kao iznošenje informacija bez konkretnih činjenica s ciljem da privuku određenu publiku kako bi je prodali oglašivačima. To rade tako da procjenjuju koje teme zanimaju publiku i obaspu ih senzacionalizmom.

4.1. Upravljanje kriznom komunikacijom

Problem s takvim ciljevima u novinarstvu je to što maksimalno odstupaju od etike, kodeksa i profesionalnih standarda izvještavanja. Stavljanje komercijalizacije medija na prvo mjesto i vođenje time da je današnje novinarstvo površno, senzacionalno, bez jasnih informacija, prosto i grubo, ulazimo u začarani krug iz kojeg je teško izaći, a koji je toliko daleko od profesionalnog i

⁶ Društvena odgovornost medija

https://bib.irb.hr/datoteka/951771.Drustvena_odgovornost_medija.pdf, str. 5., pristupljeno 13.6.2020.

dostojanstvenog novinarstva. Takav pristup novinarstvu može biti poguban u situaciji kao što je ova. Svijetu je više nego ikada potrebna točna, pravovremena i provjerena informacija s prostim naslovom te jednostavnom opremom, nešto kao sirov sadržaj.

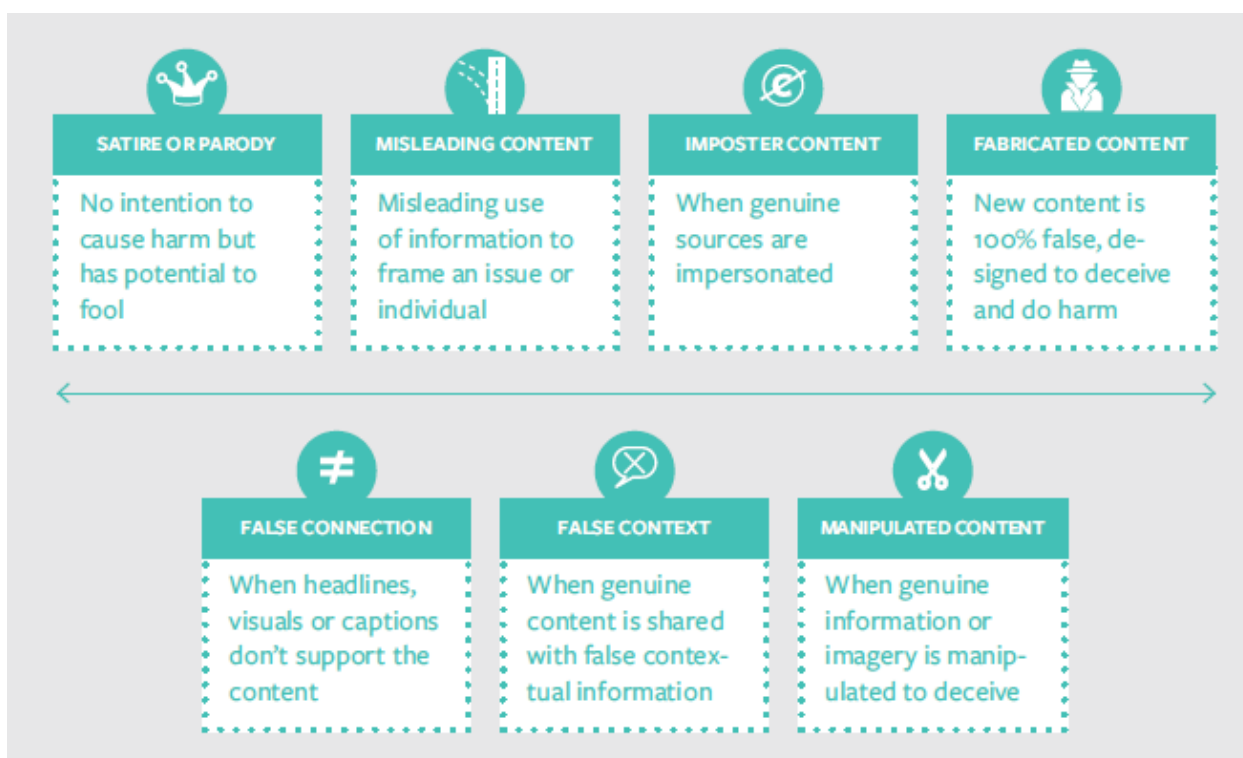
Definiranje kriznog komuniciranja je prilično jednostavno, a radi se o komunikacijskim aktivnostima organizacija, agencija ili medija suočenih s krizom koji tada moraju komunicirati sa svojim članovima, zaposlenicima, partnerima i javnosti o toj kriznoj situaciji (Rašić 2020: 9). Uzimajući u obzir da se ovdje radi o društvenoj krizi koja utječe na kvalitetu života pojedinca i njegovog zdravlja, informacije očekujemo od ovlaštenih tijela. U Hrvatskoj je to Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ministarstvo unutarnjih poslova, Vlada Republike Hrvatske i slično. No, iako su oni ti koji bi ovdje trebali imati glavnu riječ, ipak u informiranju prednjače *online* mediji kao neslužbeni izvori informacija. Tada je najbolje da službeni i neslužbeni izvori informacija ostvare suradnju i zajedničkim snagama javnosti pruže istinite, točne, nepristrane i pravovremene informacije.

Marcelo Rech, predsjednik *Word Editor Foruma*, predložio je urednicima i novinarima da u kriznim situacijama i tijekom izvještavanja na društvenim mrežama prate pet načela:

- u svijetu hiperinformacija, kredibiliteta, neovisnosti, točnosti, profesionalne etike, transparentnosti i pluralizma postoje vrijednosti koje potvrđuju povjerenje javnosti
- uzorno novinarstvo je ono koje budno i marljivo preispituje i verificira materijal koji kruži društvenim mrežama. Priznaje društvene mreže kao izvor informacija i prihvaća potrebu za dodatnom provjerom
- misija uzornog novinarstva je da služi javnosti pružajući visokokvalitetno provjerene informacije i da svakodnevno dokazuje kako su mediji na društvenim mrežama vrijedan izvor originalnog sadržaja i provjerenih informacija
- uzorno novinarstvo zahtjeva nadilaženje osnovnih činjenica i omogućava te potiče analize, kontekstualno i istraživačko izvještavanje i informirano izražavanje mišljenja, krećući se od pružanja vijesti pa prema znanju koje osnažuje
- novinarstvo mora biti vođeno povjerenjem i načelima društvene relevantnosti, legitimnosti, interesa i istinitosti (Posetti i Ireton 2018: 39).

4.2. Medijske manipulacije

Mediji svjesno prihvaćaju rizik te rade prema svojoj savjesti i nahođenju u izvještavanju o kriznom događaju. Kada procjene da bi objavljivanje provokativnog naslova moglo donijeti više profita stvaraju lažne vijesti, tzv. *fake news* i dezinformacije. Osim dezinformacije, često se koristi i izraz „misinformacija“. Razlika je u tome što se dezinformacije šire s namjerom da prevare javnost (protumačeno kao laži i obmane), a misinformacija je netočna informacija objavljena greškom bez cilja da uznemiri bilo koga⁷. Takve vijesti uglavnom nisu vjerodostojne i jedini im je cilj privući pozornost.⁸ Najčešći distributeri takvih vijesti su društvene mreže koje su i osnovna misao mog istraživanja o utjecaju izvještavanja o koronavirusu na javnost.

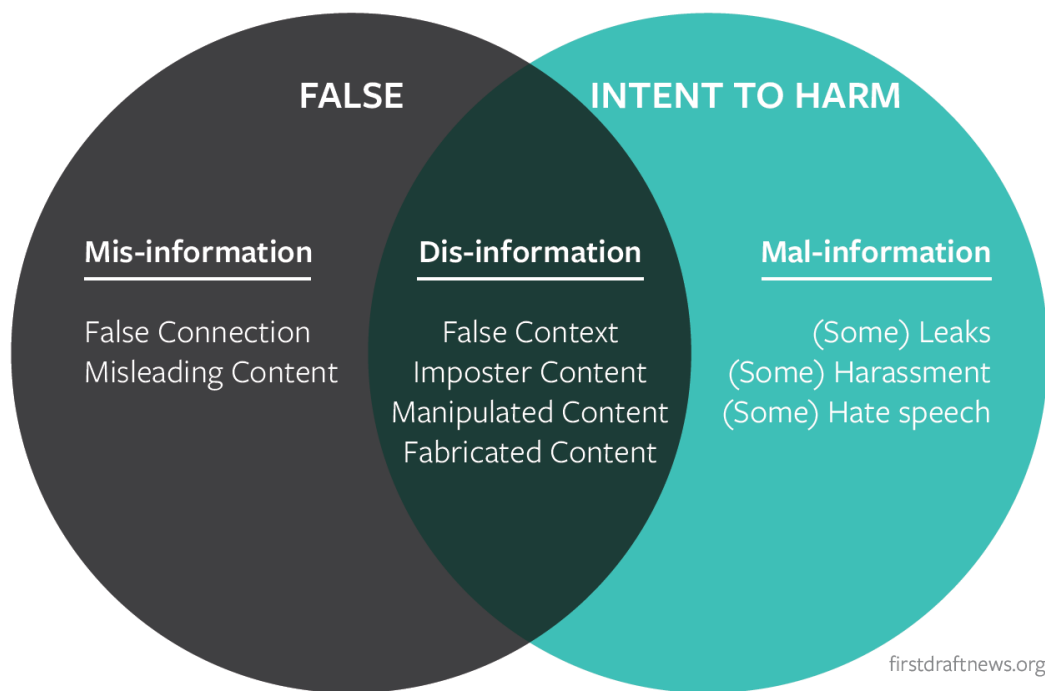

Slika 4.1. Sedam kategorija manipuliranja informacijama

⁷ Kako u Finskoj počinje borba protiv lažnih vijesti još u osnovnim školama <https://citajizmedjuredova.me/post/19>, pristupljeno 12.7.2020.

⁸ Društvena odgovornost medija https://bib.irb.hr/datoteka/951771.Drustvena_odgovornost_medija.pdf, str. 6.-7., pristupljeno 13.6.2020.

Clickbait naslovi su pored lažnih vijesti najveći problemi modernog novinarstva. Stvoreni su specijalno za društvene mreže jer je posredstvom njih najlakše reagirati na takav naslov i pristupiti internetskoj stranici gdje se članak nalazi. Takva situacija može se nazvati i „lažnom konekcijom“, kada naslov, vizuali i podnaslovi uglavnom ne podržavaju sadržaj teksta. Rastuća kompetencija jednostavno prisiljava medije da pišu atraktivne naslove (Posetti i Ireton 2018: 49).

Slika 4.2. 'Informacijski poremećaji' prema Posetti i Ireton

Širenje takvih informacija potpuno briše crtu između činjenica, zabave i oglašavanja. Kada se dezinformacije i misinformacije objave, to najčešće postaje *viralan* sadržaj koji je nemoguće izbrisati i potpuno ukloniti s interneta pa čak i ako novinari uspješno isprave krive informacije i o tome obavijeste javnost.

5. DRUŠTVENE MREŽE I NOVINARSTVO

„Facebookov Product Manager Civic Engagement, Samidh Chakrabarti rekao je: "Ako postoji jedna osnovna istina o utjecaju društvenih mreža na demokraciju, to je da pojačava ljudsku namjeru – u dobrom i lošem smislu. U najboljem slučaju omogućava nam da se izrazimo i poduzmemo nešto. U najgorem slučaju omogućava ljudima da šire dezinformacije i korodiraju demokraciju.“

(Posetti i Ireton 2018: 33)

Društvene mreže neprikosnoveni su fenomen interneta. To je kolektivni pojam za web stranice i aplikacije koje se fokusiraju na komunikaciju, zajedničku interakciju, razmjenu sadržaja i suradnju.⁹ Pojednostavljeno, predstavljaju *online* servise koji omogućavaju međusobno umrežavanje. Da bi se njima pristupilo potrebno je imati pristup internetu i napraviti profil čime se postaje njihov korisnik, a funkcija društvenih mreža je komunikacija korisnika u obliku poruka, videozapisa, fotografija i sl.

Pod društvenim mrežama uglavnom se podrazumijevaju internetske stranice kao što su *Facebook*, *LinkedIn* i *Instagram*. To mogu biti i forumi, stranice za dijeljenje sadržaja (*YouTube*) i web mjesta koja se bave mikroblogovima (*Twitter*) i razne tražilice (*Google*, *Yahoo*, *Bing*...).

5.1. Novinarstvo na društvenim mrežama

Društvene mreže znatno su promijenile novinarstvo jer utječu na promjenu u stvaranju vijesti, interakciju novinara i korisnika kao i samu dostavu vijesti. Glavne karakteristike novinarstva na društvenim mrežama su brzina i stalna umreženost (Volarević i Bebić 2013: 64). Postale su moderna metoda komunikacije, a moglo bi se reći da su društveni mediji sami po sebi oblik emitiranja vijesti. To je zato što su tehnološki napredni s obzirom na platforme koje se svakodnevno razvijaju i alate koje korisnici mogu koristiti (Thomas 2013: 8).

Jedni ih predstavljaju kao novu eru, a drugi kao zlatno doba novinarstva. Jedno je sigurno, postale su neizostavan dio svakog medija, a u redakciji danas sjede oni koji se brinu isključivo o distribuciji vijesti s portala na *Facebook*, *Twitter*, *Instagram* i sl. Glavni su izvor prometa na

⁹ Social media.

<https://whatis.techtarget.com/definition/social-media>, pristupljeno 21.6.2020.

stranici, ali i zarade pa tako mediji ulažu u svoje stranice i najaktivniji su korisnici društvenih mreža budući da sadržaj objavljuju svakih nekoliko minuta.

Osim što prosljeđuju tekstove, društvene mreže i same mogu služiti za izvještavanje, pa se tako novinar može uključiti uživo s mjesta događaja. Sada se i TV programi kao što su „Nova TV“ plasiraju na mrežama i svoj program *streamaju* najčešće na *Facebooku*.

Građansko novinarstvo sve je više istaknuto jer publika može pokrenuti interakciju s portalima putem poruka i komentara te tako djelovati kao novinarski izvor ili jednostavno biti novinar. Često šalju fotografije s mjesta događaja i poprate to tekstom, dajući novinarima gotov proizvod.

5.2. Posljedice za novinarstvo općenito

Društvene mreže nisu donijele sve najbolje za novinarstvo. Slučajevi koji dovode do „informatijskog poremećaja“ i utječu na novinarsku industriju su:

- kolabiranje tradicionalnih poslovnih modela

Model financiranja koji je podupirao komercijalno novinarstvo naglo je pao, a neuspjeh digitalnog marketinga da stvori dovoljan profit, doveo je do osmišljavanja još hitnijih načina održavanja novinarstva. Promjena ponašanja potrošača medija i napredak društvenih mreža, zajedno s dolaskom pametnih telefona, zabilježili su odbijanje tradicionalnih vijesti i potražnju *infotainmenta* (Posetti i Ireton 2018: 60).

- potreba da novinar proizvodi sadržaj za više platformi – portal, tisak, društvene mreže
- reporteri sami snimaju i uređuju materijal te objavljuju na mreže
- nedostatak vremena za provjeru mogućih pogrešaka
- erozija povjerenja u medije i novinare pojedinačno zbog svakodnevnog objavljivanja dezinformacija i misinformacija.

Vlasnici medija pokušavaju ubrzati protok informacija putem društvenih mreža i time povećati mogućnost prihoda, proširenje tržišta i povećanje pratitelja odnosno onih koji se obvezuju na njihov sadržaj. Na građane to utječe tako da ne mogu kontrolirati taj protok informacija i budu pretrpani. Konkurencija se bori za autonomiju, neovisnost, moć i zaradu. Istodobno, medijskim organizacijama nedostaje ugled, moć i utjecaj onih koji su nekada bili zaštitni znakovi novinarstva (Basyouni 2018: 38).

Građanima ne pomaže ni spoznaja da na društvenim mrežama svatko može objavljivati sadržaj i tada je teško raspoznati što je istina ili ne.

No, ono što je dobro u novinarstvu na društvenim mrežama jest mogućnost *crowdsourcinga*¹⁰ (korisno za ispravljanje krivih informacija) i izgradnja vjerne publike (moguće kroz direktnu komunikaciju portala i čitatelja). Također, takvo novinarstvo ljude „tjera“ da uzvrate mišljenje i ukažu novinarima da su u krivu ili općenito pripomognu istrazi (Posetti i Ireton 2018: 63).

¹⁰ Postupak dobivanja potrebnih usluga, ideja ili podataka od neodređene skupine ljudi.

6. DEFINIRANJE ISTRAŽIVANJA

U ovom radu korištena je analiza sadržaja. Točnije, korištena je kvalitativna analiza sadržaja budući da se traže konkretni odgovori (tko, zašto, kada, gdje, kuda...). Zadatak kvalitativnog pristupa je prepoznati međusobnu povezanost i interakciju među promatranim veličinama. Cilj je razumjeti zbog čega se nešto dogodilo, odnosno zbog čega se promatrana veličina ponaša na određeni način.

Cilj ovog istraživanja je dokazati negativan utjecaj koji mediji imaju na percepciju građana o koronavirusu. *Online* mediji to najbolje pokazuju budući da se građani informiraju najprije na internetu, a tek onda putem tradicionalnih medija (novine, televizija). Razlog tomu je brzina kojom mogu dobiti informacije i njihova laka dostupnost – dva faktora koja su im jako bitna u trenutnoj situaciji. Analiza se provodila od 16. siječnja 2020. godine, kada je na jednom od dva istraživana portala objavljen prvi tekst o koronavirusu. Analiza je zaključena 30. travnja 2020. godine. U istaknutom periodu koronavirus potpuno je obuhvatio Hrvatsku i imao svoj vrhunac. U tom razdoblju građani su bili najosjetljiviji i najpogodniji za manipulaciju.

Jedinica analize je sadržaj *online* portala povezan s temom pandemije i koronavirusa. Ta sadržajna cjelina uglavnom je obuhvaćala naslov, nadnaslov, fotografiju i komentare na *Facebooku*. Predmet analize je način izvještavanja o koronavirusu na *Index.hr-u* i *24sata*, najčitanijim *online* portalima u Hrvatskoj, a njihovi tekstovi, naslovi, fotografije i komentari korisnika uzorci istraživanja.

Na oba portala početak analize bila je najranije objavljena vijesti o koronavirusu. U razdoblju u kojem se analiza provodila na oba portala objavljeno je preko pet tisuća tekstova. Nije postojala mogućnost za analizu svakog teksta pa su izdvojeni samo oni za koje je procijenjeno da naglašavaju senzacionalizam i podstiču veliki broj negativnih reakcija.

Kriterij za odabir tekstova koji će se analizirati bile su povećane reakcije na *Facebooku* (uglavnom komentari i dijeljenja) koje su mogle dokazati da je objavljeni tekst izazvao emociju kod korisnika. Sljedeći kriterij je upotreba grubih (ubojiti, smrtonosni) i dramatičnih (ljudi padaju mrtvi po cesti) riječi u naslovu. Takav kriterij mogao se odrediti nakon detaljne rasprave o etici novinarstva i isticanju profesionalnih standarda izvještavanja.

Za svaki izdvojeni tekst potražena je odgovarajuća objava na *Facebooku*. U slučaju da nema prikladne objave ona nije istaknuta ili su samo istaknuti komentari ispod članka. Na *Facebooku* je istraženo na koji način je ta objava utjecala na građana, koliko je reakcija izazvala i koliko puta je podijeljena. Zašto *Facebook* objave? Najbolje vidimo reakciju građana po komentarima, *shareovima* i *lajkovima* na objavama vezanim uz članak. Kada vidimo veliki broj reakcija i

komentara - portal je postigao željeni učinak. Također, tu sljedbenici najčešće iznose svoje mišljenje.

6.1. Istraživačka pitanja i hipoteze

Istraživanje se provodi s dvije pretpostavke o negativnom utjecaju medijskih portala na svijest građana o koronavirusu.

H1: *Index.hr* i *24sata* svojim naslovima i tekstovima o koronavirusu u razdoblju od 16. siječnja 2020. do 30. travnja 2020. godine šire tjeskobu među građanima

H2: *Index.hr* i *24sata* promoviraju senzacionalističke naslove prilikom izvještavanja o koronavirusu u razdoblju od 16. siječnja 2020. do 30. travnja 2020. godine

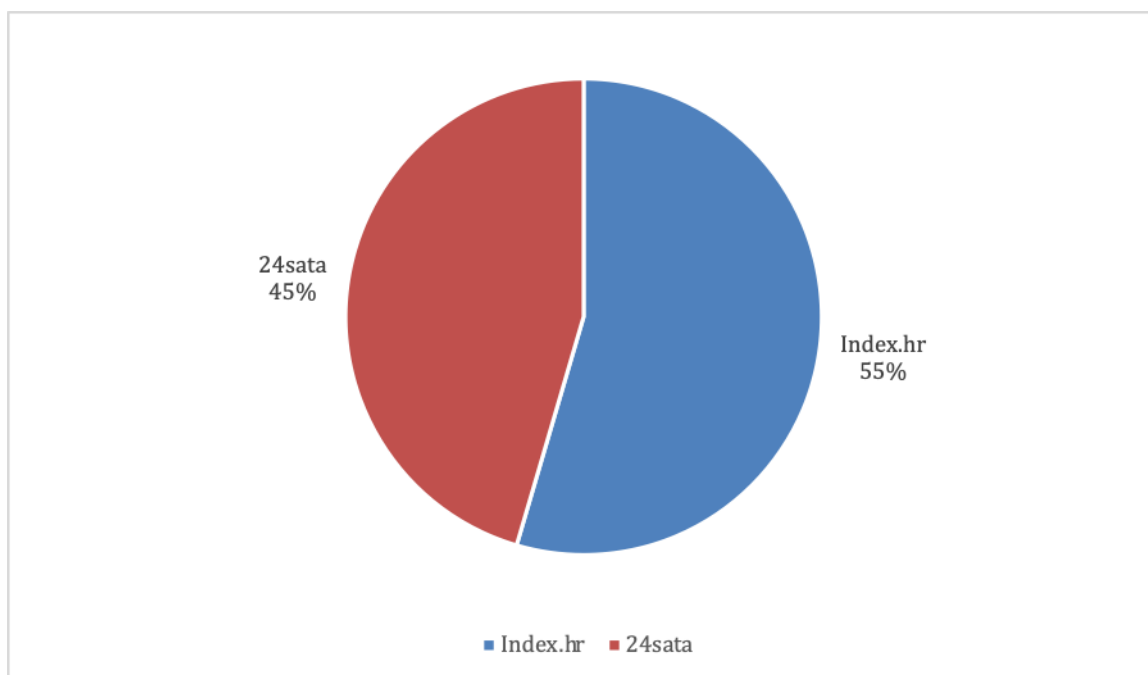
Za prvu postavljenu hipotezu bitno je objasniti značenje tjeskobe. Prema Striboru Markoviću, fitoaromaterapeutu, dr. sc., mag. pharm., koji anksioznost poistovjećuje s tjeskobom, tjeskoba je „*bolest ili poremećaj u kojem se osoba pretjerano ili izraženo brine ili boji u nekoj trenutnoj ili budućoj stvarnoj ili mogućoj situaciji. Panika, strah i fizički simptomi prate ovaj problem, no nismo se maknuli nikada od cirkularnosti: tjeskoba je stanje u kojem smo tjeskobni, a za taj pridjev tjeskobni koristimo niz konkretnih osjećaja, psihičkih stanja, emocija i fizičkih simptoma*“.¹¹

¹¹ Što kada bolujemo od tjeskobe?

<https://www.farmacia.hr/farmacia-preporucuje/clanci/476/sto-kada-bolujemo-od-tjeskobe/>

7. PREGLED REZULTATA ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

Analizom medijskog sadržaja vodećih internetskih portala u Hrvatskoj kroz razdoblje od 106 dana (16. siječnja 2020. – 30. travnja 2020.) ukupno je obuhvaćeno i analizirano 33 medijske objave. Od toga, *Index* čini 18, a *24sata* 15 tekstova. Oba portala prisutna su na *Facebooku*. *Index* prati 950.691 ljudi, a *24sata* 1.393.894 ljudi.

Grafikon 8.1. Pregled sadržaja prema izdavačima

7.1. Index

Prvi analizirani portal je *Index*. Tekstovi o koronavirusu filtrirani su tako što je u tražilicu upisano „#koronavirus“ i na taj način pristupljeno tekstovima isključivo na tu temu. Prvi tekst u istraživanju je sljedećeg naslova: „*Novi misteriozni virus napao stotine u četiri države. Koliko se trebamo bojati?*“

Novi misteriozni virus napao stotine u četiri države. Koliko se trebamo bojati?

Nenad Jarić Dauenhauer
20.1.2020.

f 284 <

Foto: EPA, Wikipedia

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 3 min** Što stoji iza priče o "mladom, zdravom pacijentu" koji je umro od korone?
- 3 min** Ljekarne u Španjolskoj na udaru pljačkaša
- 6 min** Lufthansa gasi Germanwings
- 9 min** Najgori dan u Njemačkoj, u Španjolskoj opet raste broj mrtvih, kruzer je novo žarište
- 11 min** USKORO UŽIVO Oko podne presica u Splitu, očekuju se detalji o zarazi u staračkom domu

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

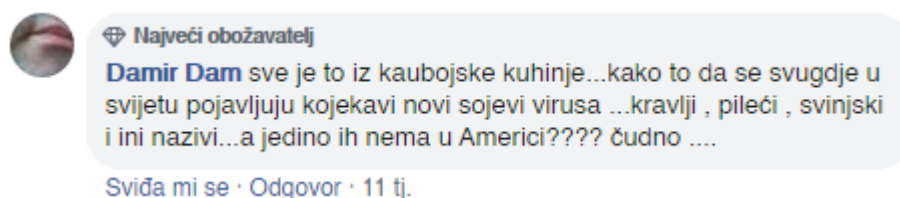
Slika 7.1.1. Snimka zaslona – Index.hr, 20. siječnja 2020.

Izdvojene riječi iz naslova su „misteriozni virus“ i „koliko se trebamo bojati“. Fotografija ispod teksta je neutralna. Diskutabilna je rečenica u kojoj novinar *Indexa* suptilno najavljuje virus u ostatku svijeta i navodi sljedeće: „*U takvim okolnostima raste i zabrinutost stručnjaka da bi se mogao proširiti okolnim zemljama i svijetom. Zabrinutosti posebnu težinu daje činjenica da krajem tjedna stiže kineska proslava lunarne Nove godine zbog koje stotine milijuna Kineza putuju kako bi posjetile svoje obitelji.*“ Ne znamo koji stručnjaci su u pitanju i što su točno rekli, a situacija s lunarnom Novom godinom je pretpostavka.

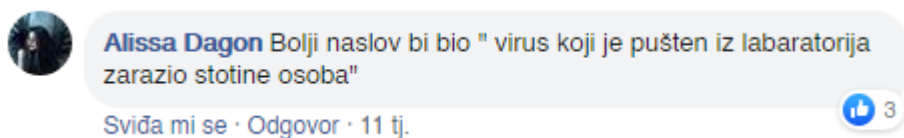

Slika 8.1.2. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 20. siječnja 2020.

Tekst je prosljeđen na *Facebook*, a do 8. travnja imao je 36 reakcija, 17 komentara i podijeljen je 8 puta. Taj broj reakcija je iznad prosječnog („obični“ članci uglavnom skupe do 10 reakcija). Po tome vidimo da je naslov uspio potaknuti reakciju i komentare. Nadnaslov odnosno *copy* iznad pretpregleda članka je neutralan i ne otkriva puno.

Slika 8.1.3. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 20. siječnja 2020.

Slika 8.1.4. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 20. siječnja 2020.

Naglašeni su prethodni komentari jer su korisnici isprva u nevjerici, negiraju virus i nazivaju ga lažnim. Komentari će nam dodatno pomoći da uočimo promjenu kod korisnika i njihovog mišljenja. U kasnijem istraživanju bit će odličan uvid u utjecaj portala na raspoloženje korisnika.

Idući analizirani naslov je: „Smrtonosni virus će se zbog kineske Nove godine ubrzano proširiti svijetom?“. Objavljen je 21. siječnja 2020.

Naglašene riječi iz naslova su „smrtonosni“ i „proširiti svijetom“. Takav izbor riječi nije namijenjen informiranju nego je poziv na *klik*. U tekstu je navedeno sljedeće: „U jeku nove, smrtonosne epidemije u Kini, Peking je upozorio niže lokalne dužnosnike da ne zataškavaju informacije o širenju virusa kojim se već zarazilo gotovo 300 ljudi.“. Tu otkrivamo da se radi o Kini, da je tamo zaraženo 300 ljudi (što je jako malo u odnosu na broj stanovništva koji iznosi otprilike 1,4 milijarde) i da se radi o problemu zataškavanja informacija. Također, sljedeća rečenica pogodna je za raspravu „Šestoro ljudi dosad je umrlo od zaraze ovim virusom koji uzrokuje tešku vrstu upalu pluća, objavili su kineski državni mediji“. Od 300 zaraženih ljudi zabilježeno je šest smrtnih slučajeva. Ponovno nemamo izvor niti informaciju je li virus glavni uzrok smrti ili su oboljeli imali druge predispozicije koje bi njihov imunitet učinili slabijim.

Smrtonosni virus će se zbog kineske Nove godine ubrzano proširiti svijetom?

PS
21.1.2020.

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 2 min** Capak tvrdi da je procesija bila pod svim mjerama. Kako se vama čini na ovim slikama?
- 26 min** Turska na 48 sati uvodi policijski sat u 31 gradu, među njima Istanbul i Ankara
- 31 min** Što će policija napraviti sa svećenicima koji najavljuju mise za Uskrs? Ništa
- 36 min** Trump: Od koronavirusa će umrijeti manje ljudi nego što smo prognozirali
- 42 min** Apple i Google razvijaju tehnologiju koja će upozoravati na koronavirus

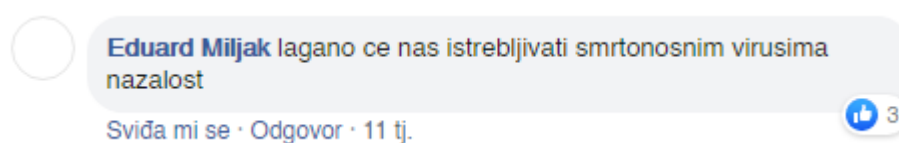
PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Slika 8.1.5. Snimka zaslona – Index.hr, 21. siječnja 2020.

Slika 8.1.6. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 21. siječnja 2020.

Broj reakcija, komentara i dijeljenja nikako nije premašio granicu uobičajenog, ali je ovdje tekst podnaslova taj koji može izazvati nelagodu. U pitanju su riječi „nije dobro“. Komentar korisnika ponovno dokazuje sumnju u legitimnost izvora.

Slika 8.1.7. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 21. siječnja 2020.

23. siječnja objavljen je tekst s naslovom: „Epidemiolog objasnio kolika je šansa da ubojiti virus dođe u Hrvatsku.“

Epidemiolog objasnio kolika je šansa da ubojiti virus dođe u Hrvatsku

R.I.
23.1.2020.

f 70

Foto: EPA, N1

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 1 min** Moskva jača restrikcije u borbi protiv koronavirusa
- 14 min** Capak tvrdi da je procesija bila pod svim mjerama. Kako se vama čini na ovim slikama?
- 38 min** Turska na 48 sati uvodi policijski sat u 31 gradu, među njima Istanbul i Ankara
- 43 min** Što će policija napraviti sa svećenicima koji najavljuju mise za Uskrs? Ništa
- 48 min** Trump: Od koronavirusa će umrijeti manje ljudi nego što smo prognozirali

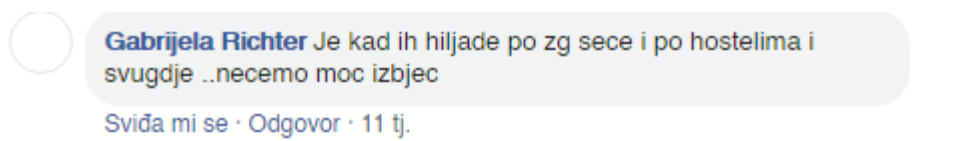
Slika 8.1.8. Snimka zaslona – Index.hr, 23. siječnja 2020.

Ponovno se spominje smrtonosni virus, ali ovaj put se spominje i Hrvatska. U naslovu je nepotrebno istaknut „ubojiti virus“, a fokus je trebao biti na riječima stručnjaka kao legitimnog izvora.

Slika 8.1.9. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23. siječnja 2020.

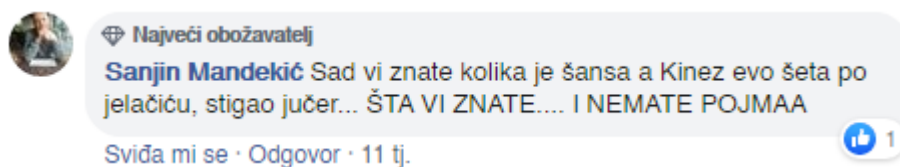
Tekst je prosljeđen na *Facebook*, a osim reakcija izazvao je nešto više komentara.

Slika 8.1.10. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23. siječnja 2020.

Slika 8.1.11. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23. siječnja 2020.

Slika 8.1.12. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23. siječnja 2020.

Prvi komentari u kojima se može vidjeti stvarno mišljenje javnosti. Ipak su dosadašnji tekstovi izazvali nesigurnost.

Isti dan objavljen je tekst naslova: „Najveća karantena u povijesti: Ubojiti virus širi se lakše nego što se očekivalo“.

SMRTNOSNI VIRUS

Najveća karantena u povijesti: Ubojiti virus širi se lakše nego što se očekivalo

Nenad Jarić Dauenhauer, R.I.
23.1.2020.

f 92 <

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 9 min** Slovenija vjerojatno dosegla vrhunac epidemije, u BiH preko 900 zaraženih
- 10 min** Hrvatska ušla u kritičnu fazu. U Dubrovniku čak 15 novozaraženih, zaraza i u Domu
- 15 min** U Dubrovniku 15 novih, zaraženi su gotovo svi štićenici i zaposlenici doma iz Ploča
- 18 min** U Španjolskoj pada broj umrlih, građevinski i industrijski radnici vraćaju se raditi
- 30 min** Poljski građani bijesni, dužnosnici nisu poštovali mjere opreza tijekom komemoracije

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

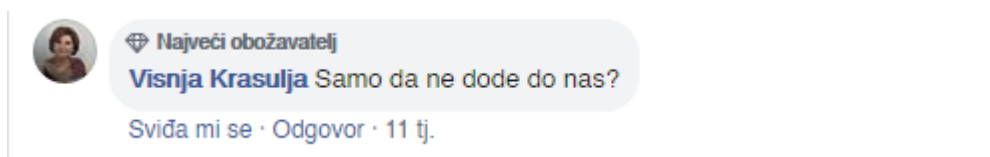
Slika 8.1.13. Snimka zaslona – Index.hr, 23. siječnja 2020. (2)

Iz ovog naslova bitno je izdvojiti „Ubojiti virus širi se lakše nego što se očekivalo“.

Slika 8.1.14. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23. siječnja 2020 (2)

Objava na *Facebooku* nije izazvala previše reakcija, ali opis članka više djeluje kao mamac za dijeljenje i *klikove* nego istinit opis onoga što se nalazi u članku, a to je izvještavanje o pandemiji u Kini i kako se nose s tim.

Slika 8.1.15. Snimka zaslona – *Index.hr* Facebook komentari – 23. siječnja 2020. (2)

Ponovno komentar koji pokazuje kako zapravo utječu dosadašnji tekstovi na hrvatske građane.

Istoga dana objavljen je i treći tekst čiji je naslov izmanipuliran, a glasi ovako: „*Infektolog: Postoji opasnost od koronavirusa u Hrvatskoj, budite oprezni*“.

Infektolog: Postoji opasnost od koronavirusa u Hrvatskoj, budite oprezni

HINA
23.1.2020.

f 254 ↵

Screenshot: Nova TV

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 1 min** VIDEO Bandić: Sumnjam da ćemo imati za isplatiti cijele plaće u svibnju
- 15 min** Slovenija vjerojatno dosegla vrhunac epidemije, u BiH preko 900 zaraženih
- 16 min** Hrvatska ušla u kritičnu fazu. U Dubrovniku čak 15 novozaraženih, zaraza i u Domu
- 21 min** U Dubrovniku 15 novih, zaraženi su gotovo svi štićenici i zaposlenici doma iz Ploča
- 24 min** U Španjolskoj pada broj umrlih, građevinski i industrijski radnici vraćaju se raditi

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Slika 8.1.16. Snimka zaslona – *Index.hr*, 23. siječnja 2020. (3)

U naslovu su uočljive riječi „budite oprezni“ i „opasnost“.

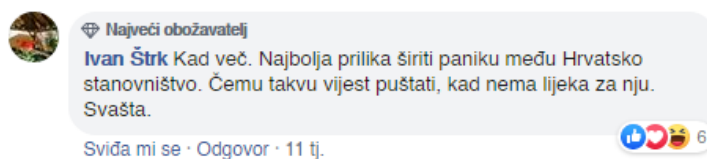

Slika 8.1.17. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23. siječnja 2020 (3)

Objava na *Facebooku* potaknula je nešto više komentara, a to je zbog spominjanja Hrvatske u naslovu. Opis teksta također je lukavo osmišljen pa tako piše da su bolnice spremne za najgore scenarije.

Slika 8.1.18. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23. siječnja 2020. (3)

Slika 8.1.19. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23. siječnja 2020. (3)

Po ovim komentarima vidljivo je da je javnost svjesna manipulacije medija na što i upozoravaju. Ovdje bi vlasnici medija i novinari trebali uvažiti komentare javnosti i uistinu pisati onako kako je, bez dodanih riječi koje nisu potrebne.

Sutradan, 24. siječnja 2020., objavljen je jedan od najkritičnijih tekstova naslova „UZNEMIRUJUĆE Širi se snimka iz pretrpane bolnice u Kini, ljudi leže po podu“.

UZNEMIRUJUĆE Širi se snimka iz pretrpane bolnice u Kini, ljudi leže po podu

R.I., Hina
24.1.2020.

Screenshot: YouTube

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 19 min** U egipatskim selima ne žele pokapati žrtve koronavirusa, boje se zaraze
- 22 min** **UŽIVO** Novi podaci: Imamo 39 novooboljelih i čak 92 izliječenih u samo jednom danu
- 34 min** Austrijski kancelar ponovo pozvao građane da za Uskrs ostanu kod kuće
- 1 h** Iz Udbine četvrta zaražena osoba u Ličko-senjskoj županiji
- 1 h** Četvero novooboljelih na šibenskom području, među njima kninski doktor i pacijentica

Slika 8.1.20. Snimka zaslona – Index.hr, 24. siječnja 2020.

Iskazane riječi iz naslova su „uznemirujuće“ i „ljudi leže po podu“. U samom tekstu piše sljedeće: „U Wuhanu, gradu u središnjoj Kini gdje se zaraza pojavila prošli mjesec, ljekarnama su počele istjecati zalihe, dok su bolnice zakrčene traumatiziranim ljudima koji traže da ih se pregleda.“ (...) „U međuvremenu se društvenim mrežama širi snimka iz jedne kineske bolnice. Bolnica je pretrpana, a ljudi leže po hodniku. Neki su sasvim prekriveni što je probudilo špekulacije da su mrtvi. No, to nije potvrđeno, kao ni autentičnost snimke.“ Jasnije je napisano kako informacija nije potvrđena pa zašto je onda objavljena na takav način?

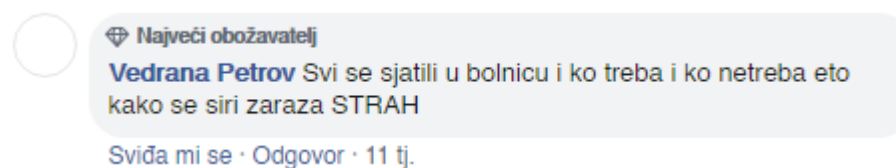

Slika 8.1.21. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 24. siječnja 2020.

Opis kaže kako upozoravaju da je snimka uznemirujuća, a komentari korisnika su sljedeći:

Slika 8.1.22. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 24. siječnja 2020.

Slika 8.1.23. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 24. siječnja 2020.

28. siječnja Index.hr objavljuje tekst s naslovom „Situacija s virusom sve je gora: WHO priznao grešku, razina prijetnje je visoka“.

SMRTONOSNI VIRUS

Situacija s virusom sve je gora: WHO priznao grešku, razina prijetnje je visoka

Nenad Jarić Dauenhauer
28.1.2020.

f 1000

Foto: FPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 51 min Trump prvo najavio da će smjeniti glavnog epidemiologa, sad tvrdi da ipak neće
- 55 min Izraelski premijer najavio 36-satni policijski sat
- 1 h Milijunima u Africi prijete katastrofa: "Koronavirus će nas uništiti"
- 1 h Dva požara niskog raslinja kod Požege, jedan je ugašen
- 1 h Stiže jaka promjena. Vakula: Bit će nagla i žestoka, temperatura pada za 10 stupnjeva

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

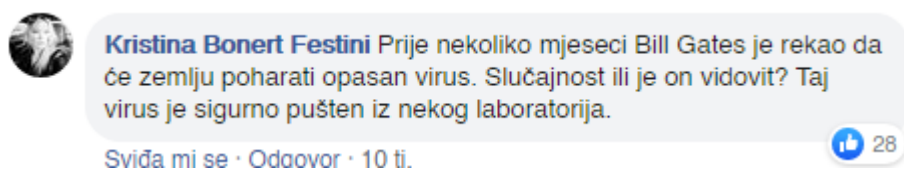
Slika 8.1.24. Snimka zaslona – Index.hr, 28. siječnja 2020.

Iz rečenice „Kako su u ponedjeljak objavili stručnjaci našeg Ministarstva, panika nikada nije donijela ništa dobro. No, to još više vrijedi za umanjivanje opasnosti. Povijest pokazuje da je kinesko umanjivanje ozbiljnosti situacije u slučaju pandemije koronavirusa SARS pridonijelo njegovu širenju i nepotrebno povećalo broj smrtnih slučajeva.“ je vidljivo kako Index.hr ne podržava upozorenje Ministarstva da se ne širi panika jer smatraju da ako nema panike nema ni spasa od COVID-19?

Slika 8.1.25. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 28. siječnja 2020.

Reakcije na ovaj članak dosta su povećane, a broj onih koji su podijelili članak najveći je do sad. Čak 22 korisnika. Komentari korisnika su sljedeći:

Slika 8.1.26. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28. siječnja 2020.

Slika 8.1.27. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28. siječnja 2020.

Slika 8.1.28. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28. siječnja 2020.

Nekoliko dana kasnije, 31. siječnja, objavljen je možda jedan od najkritičnijih članaka. Naslov glasi ovako: „U Wuhanu čovjek pao mrtav na ulici, medicinari dezinficiraju ceste“.

U Wuhanu čovjek pao mrtav na ulici, medicinari dezinficiraju ceste

T.J.D.
31.1.2020.

f 2093

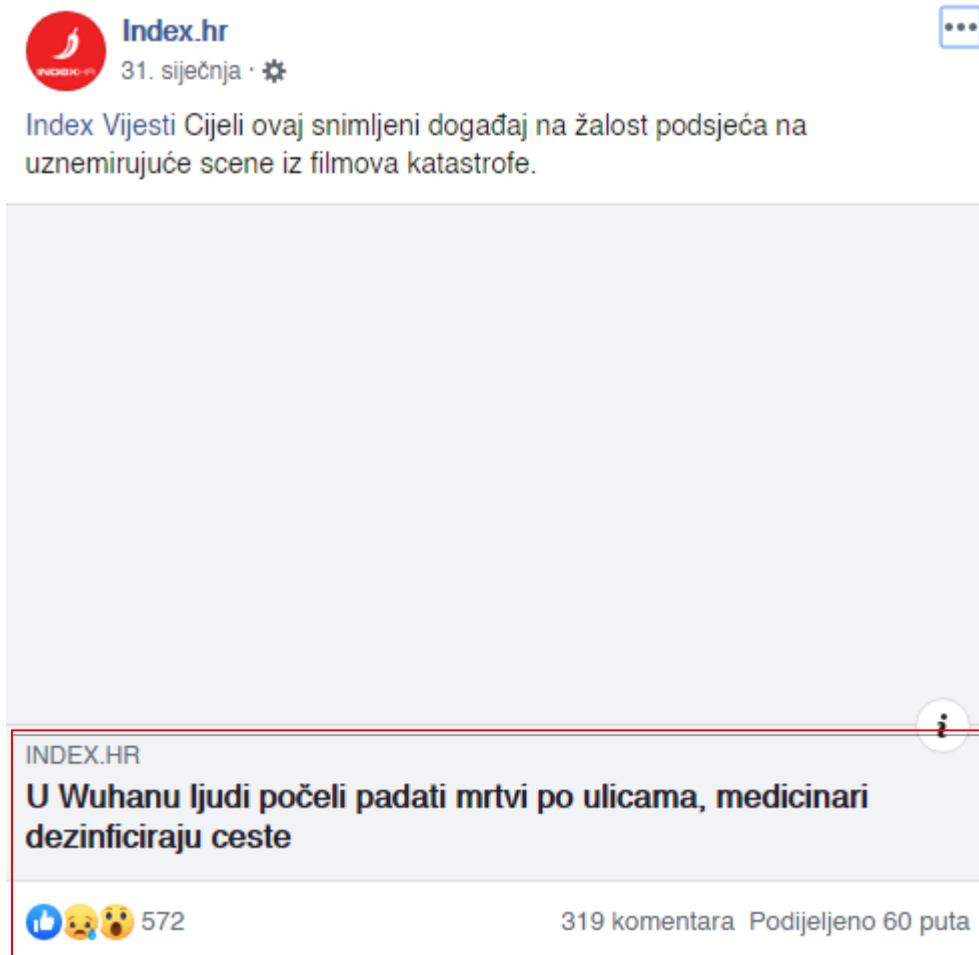

Screenshot: YouTube/Manila Bulletin Online

Slika 8.1.29. Snimka zaslona – Index.hr, 31. siječnja 2020.

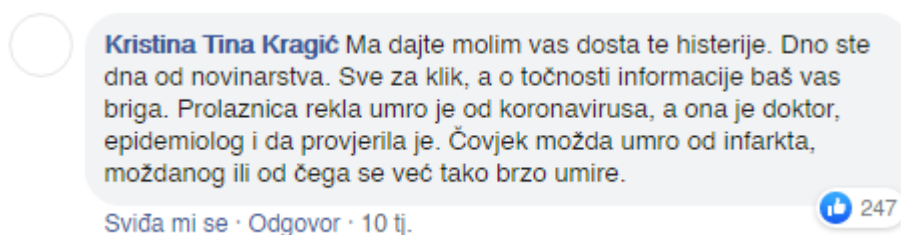
Tekst je kratak, a rečenica koja potiče raspravu je sljedeća: „Žena koja je stajala u blizini muškarca kada se srušio rekla je da vjeruje da je umro zbog zaraze koronavirusom“. Nema sigurnih dokaza od čega je čovjek preminuo, ali je pogodno bilo istaknuti kako svjedok sumnja da je preminuo zbog zaraze koronavirusom. Članak je bio nepotreban jer nije relevantan za naše područje i novinar nema činjenice s kojima može opravdati razlog objavljivanja. Takav članak jedino može izazvati tjeskobu i strah. U naslovu nije istaknuto da je posljedica koronavirus, ali je naveden grad koji je u vrijeme pisanja članka bio najviše pogođen virusom.

Ono što se također smatra posljedicom novinarstva na društvenim mrežama je neažurnost novinara, ili onoga koji je zadužen za njihovo održavanje, da „osvježi“ članak na Facebooku koji u sebi sadrži stari naslov. To je potrebno učiniti kada se napravi bilo kakva izmjena u naslovu, ali i opremi. Index.hr to nije učinio pa je tako na Facebooku ostala prvobitna verzija naslova.

Slika 8.1.30. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 31. siječnja 2020.

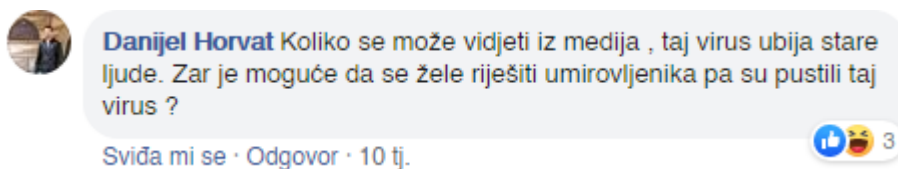
Prirodno je da članak ovakvog naslova izazove burne reakcije, što se ovdje i dogodilo. Članak je dobio 572 reakcije, 319 komentara i podijeljen je 60 puta. Dosegnuo je široku publiku i ostavio znatne posljedice na psihološko stanje čitatelja.

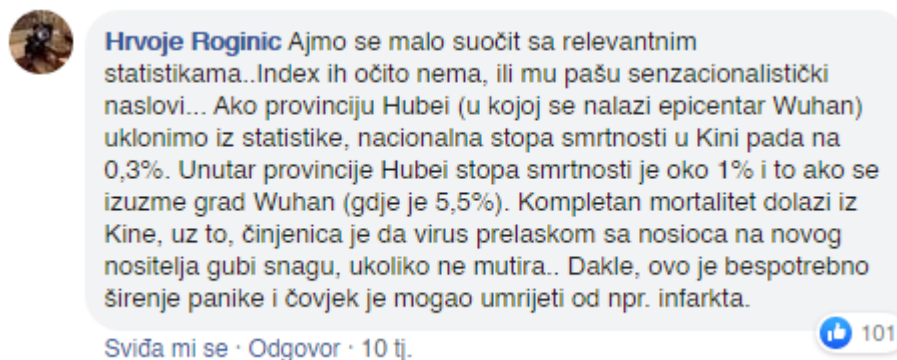
Slika 8.1.31. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31. siječnja 2020.

Slika 8.1.32. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31. siječnja 2020.

Slika 8.1.33. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31. siječnja 2020.

Slika 8.1.34. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31. siječnja 2020.

Većina je, na sreću, bila svjesna pokušaja manipulacije, ali poneki su reagirali onako kako bi mediji možda i htjeli. Komentar korisnice *Kovinke Ettinger* jasno pokazuje negativan utjecaj takvih članaka. Što ako stvarno tuži *Index.hr*?

Sljedeći naslov koji vrijedi istaknuti je: „U Rijeci je karneval, došla je gomila ljudi iz Italije“.

U Rijeci je karneval, došla je gomila ljudi iz Italije

R.I.
23.2.2020.

f 2487 <

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 3 min** Srbija će pravoslavni Uskrs provesti u najdužoj karanteni dosad
- 4 min** Mihalinec: Državna matura treba se održati ove godine
- 15 min** U SAD-u umrlo još 1500 ljudi. Do sada ima preko 600.000 zaraženih i 25.000 mrtvih
- 26 min** Ovo su zemlje koje se najbolje nose s pandemijom, Hrvatska duplo bolja od Amerike
- 30 min** U SAD-u od korone umro pastor, tvrdio je da je Bog jači od virusa i održavao mise

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

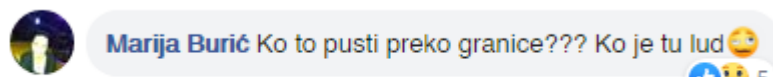
Slika 8.1.35. Snimka zaslona – Index.hr, 23. veljače 2020.

U tekstu je napomenuto kako ljudi dolaze iz područja zahvaćenim koronavirusom te kako u Italiji trenutno vlada panika. Ovaj članak razmatra se zbog velikog broja reakcija na Facebooku.

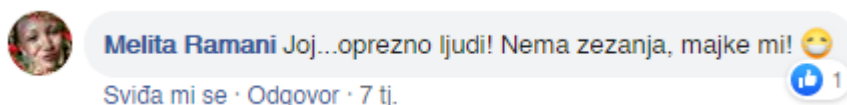

Slika 8.1.36. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23. veljače 2020.

Iza ovog članka shvaća se poruka koja je upućena vladajućima. U tom trenutku održavanje karnevala moglo se otkazati jer se u rizik stavljala velika skupina ljudi. Iako tada nismo imali potvrđene slučajeve zaraze koronavirusom u Hrvatskoj, radi prevencije karneval je mogao biti odgođen upravo zbog dolaska ljudi iz inozemstva. Korisnici *Facebooka* burno su reagirali.

Slika 8.1.37. Snimka zaslona – *Index.hr Facebook komentari*, 23. veljače 2020.

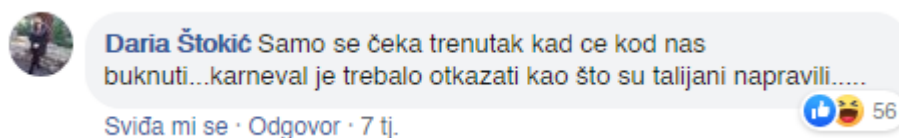
Slika 8.1.38. Snimka zaslona – *Index.hr Facebook komentari*, 23. veljače 2020.

Slika 8.1.39. Snimka zaslona – *Index.hr Facebook komentari*, 23. veljače 2020.

Slika 8.1.40. Snimka zaslona – *Index.hr Facebook komentari*, 23. veljače 2020.

Slika 8.1.41. Snimka zaslona – *Index.hr Facebook komentari*, 23. veljače 2020.

Članak s naslovom „WHO: Trenutna smrtnost koronavirusa je 3,4%, opasniji je od gripe“ objavljen 3. ožujka 2020. poseban je zbog komentara korisnika Facebooka.

WHO: Trenutna smrtnost koronavirusa je 3,4%, opasniji je od gripe

T.J.D.
3.3.2020.

f 214 <

Foto: Epa

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 1 h U Hrvatskoj najviše mrtvih u jednom danu. Capak rekao što možemo očekivati na ljeto
- 14 tra Objavljena struktura umrlih od koronavirusa u Sloveniji
- 14 tra Bakić: Švedska dobro napreduje u borbi s koronom, Hrvatska je fantastična
- 14 tra McDonald's u Kini izvjesio natpis na kojem piše da od danas ne poslužuje crnce
- 14 tra Oružani sukob policije i pobunjenika u Egiptu, ubijen jedan policajac

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

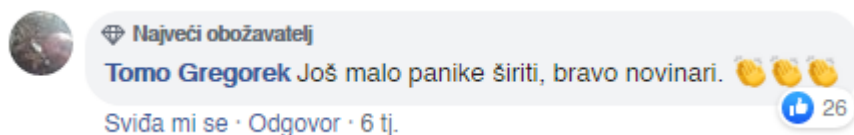
Slika 8.1.42. Snimka zaslona – Index.hr, 3. ožujka 2020.

U tekstu je vrijedno naglasiti sljedeće: „*TEDROS ADHANOM GHEBREYESUS*, voditelj Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), rekao je danas kako trenutna stopa smrtnosti potvrđenih slučajeva koronavirusa iznosi oko 3,4%, što je daleko više od smrtnosti sezonske gripe, koja je ispod 1%“. Spominjanje ove informacije je svakako korisno, ali bez istaknutih dokaza i izvora teško je povjerovati u napisano.

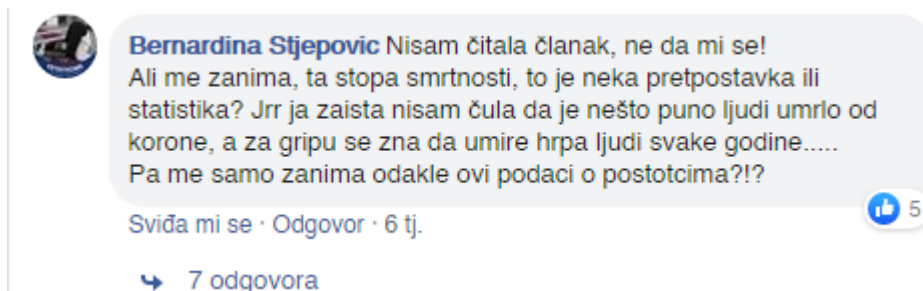

Slika 8.1.43. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 3. ožujka 2020.

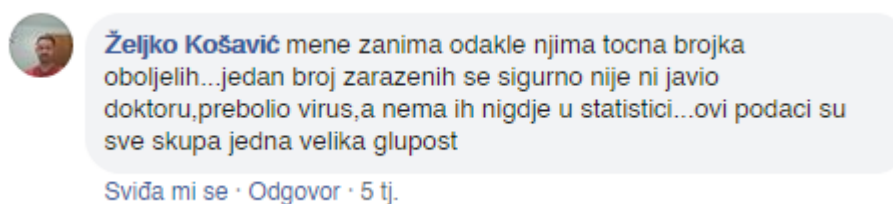
Objava nije izazvala previše reakcija, ali broj svakako nije zanemariv. Oprema teksta nema određenu poveznicu s tekstom, ali je uznemirujuća i nepotrebna u ovom kontekstu.

Slika 8.1.44. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3. ožujka 2020.

Slika 8.1.45. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3. ožujka 2020.

Slika 8.1.46. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3. ožujka 2020.

8. ožujka 2020. objavljen je tekst s naslovom „Teško stanje u Italiji. Umrle stotine, 16 milijuna ljudi blokirano, neki bježe“.

Teško stanje u Italiji. Umrle stotine, 16 milijuna ljudi blokirano, neki bježe

R.I., Hina
8.3.2020.

f 752 <

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

7 min Sindikalist Sever: Privatnom sektoru se daje šakom i kapom, bez nadzora

9 min **UŽIVO** Imamo 37 novooboljelih, ukupno 1741 slučajeva. Tri su preminule osobe

16 min Cappelli: Računamo na domaće turiste, cijene će biti niže

23 min Beroš u saboru komentirao situaciju u domovima, pitali ga kada će sve ovo završiti

32 min Rekordan rast novozaraženih u Rusiji, najgore je u Moskvi

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

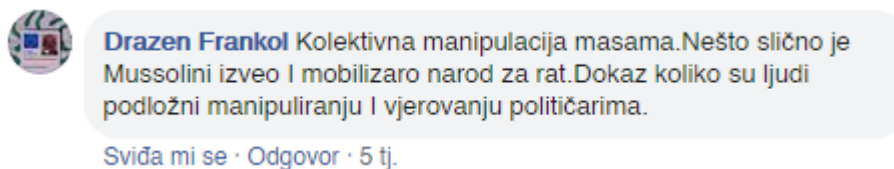
Slika 7.1.47. Snimka zaslona – Index.hr, 8. ožujka 2020.

Stanje u Italiji tada je zaista bilo teško s tisućama zaraženih i s državom koja nikako nije bila spremna na takvo stanje. Ono što u ovom slučaju nije bilo potrebno je isticanje činjenice kako je „stotine umrlo“ i kako neki ljudi „bježe“.

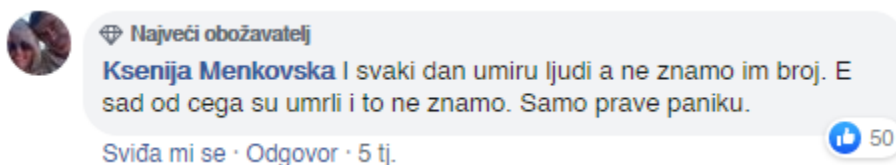

Slika 7.1.48. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 8. ožujka 2020.

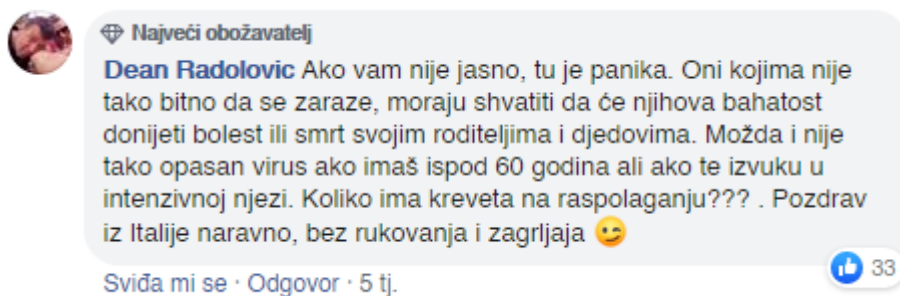
Objava je izazvala veći broj reakcija, 187. Skupila je 136 komentara i podijeljena je 17 puta. Što je i očekivano obzirom na naslov. Izdvojeni komentari jasno pokazuju pobunu čitatelja i njihovo mišljenje o medijskom izvještavanju.

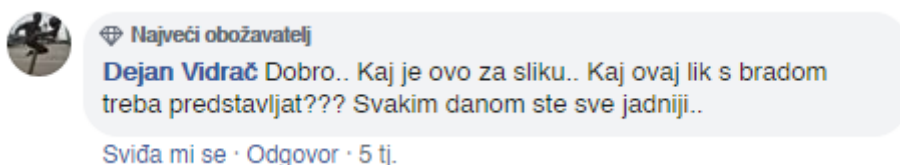
Slika 7.1.49. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 8. ožujka 2020.

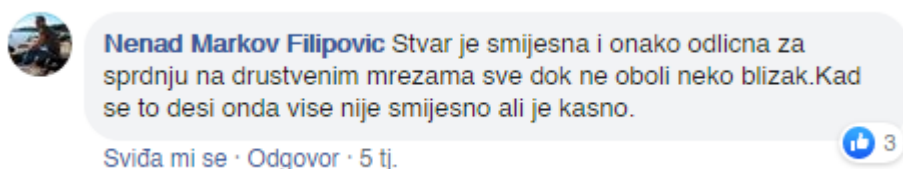
Slika 7.1.50. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 8. ožujka 2020.

Slika 7.1.51. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 8. ožujka 2020.

Slika 7.1.52. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 8. ožujka 2020.

Slika 7.1.53. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 8. ožujka 2020.

Dva dana kasnije objavljen je tekst s naslovom „Dr. Sršen: Govorili su nam da je ovo malo jača gripa, ležerno smo to shvaćali“.

Dr. Sršen: Govorili su nam da je ovo malo jača gripa, ležerno smo to shvaćali

R.I.
10.3.2020.

f 1743

Foto: N1

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 56 min Orban protjerao Irance. Teheran i nevladina organizacija prosvjeduju
- 15 tra Beroš najavio testiranje koje otkriva pravo stanje s koronom: Testovi su naručeni
- 15 tra U svijetu više od 2 milijuna zaraženih, Njemačka objavila plan za popuštanje mjera
- 15 tra Predstavnik poduzetnika u Otvorenom objasnio kome bi se trebale rezati plaće
- 15 tra Vatikan smanjuje troškove zbog pandemije

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

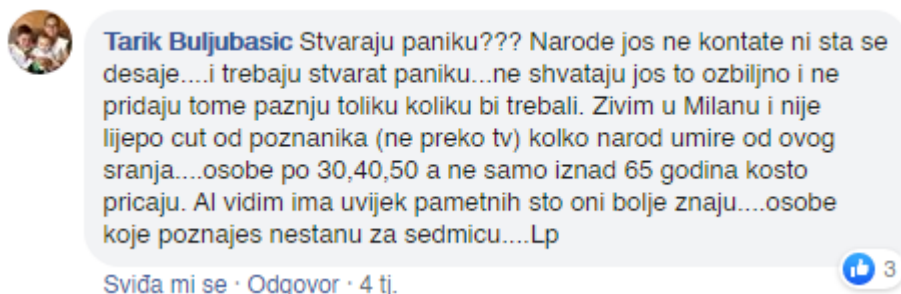
Slika 7.1.54. Snimka zaslona – Index.hr, 10. ožujka 2020.

U tekstu se prenosi kratki intervju s doktoricom Sršen u kojem ona opisuje stanje u Italiji i zašto je došlo do tolikog ekstrema. U tekstu nema kritičnih rečenica i posebnih poticanja nekih drugih emocija.

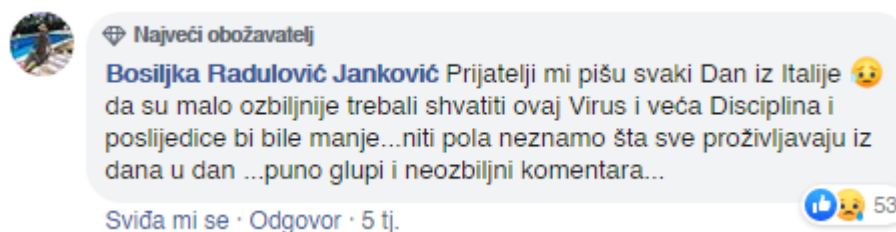

Slika 7.1.54. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 10. ožujka 2020.

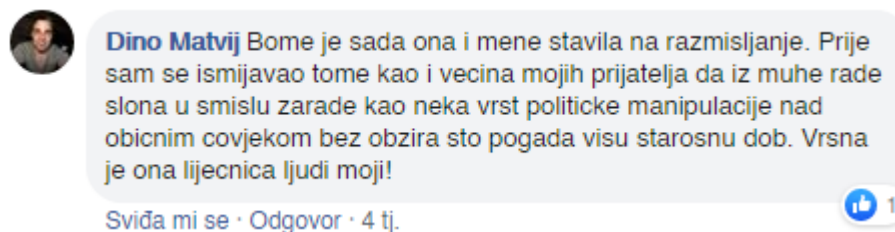
Ova objava specifična je po povećanom broju komentara koji otkrivaju određenu dozu straha.

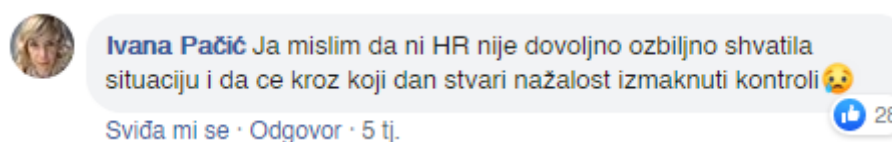
Slika 7.1.55. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10. ožujka 2020.

Slika 7.1.56. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10. ožujka 2020.

Slika 7.1.57. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10. ožujka 2020.

Slika 7.1.58. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10. ožujka 2020.

Tekst s naslovom „*Boris Johnson: Bit ću iskren, izgubit ćete voljene zbog koronavirusa, nije kao gripa*“ objavljen je 12. ožujka 2020.

Boris Johnson: Bit ću iskren, izgubit ćete voljene zbog koronavirusa, nije kao gripa

T.J.D.
12.3.2020.

f 655 <

Screenshot: BBC

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 2 h Orban protjerao Irance. Teheran i nevladina organizacija prosvjeduju
- 15 tra Beroš najavio testiranje koje otkriva pravo stanje s koronom: Testovi su naručeni
- 15 tra U svijetu više od 2 milijuna zaraženih, Njemačka objavila plan za popuštanje mjera
- 15 tra Predstavnik poduzetnika u Otvorenom objasnio kome bi se trebale rezati plaće
- 15 tra Vatikan smanjuje troškove zbog pandemije

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Slika 7.1.59. Snimka zaslona – Index.hr, 12. ožujka 2020.

Iz teksta je vrijedno naglasiti rečenicu „*PREMIJER Velike Britanije Boris Johnson rekao je da bi britanske obitelji trebale biti spremne na gubitak svojih voljenih članova zbog širenja koronavirusa*“ kao i „*Da bude jasno, ovo je najgora javno zdravstvena kriza generacije. Neki uspoređuju zarazu novim sojem koronavirusa s oboljenjem od sezonske gripe, ali to nikako nije istina*“, upozorio je premijer.“

Tekst s naslovom „Danas Hrvatska donosi najstrože mjere dosad, naši životi će se značajno promijeniti“ objavljen 18. ožujka 2020. izazvao je velik broj reakcija na društvenim mrežama.

KORONAVIRUS U HRVATSKOJ

Danas Hrvatska donosi najstrože mjere dosad, naši životi će se značajno promijeniti

D.T.
18.3.2020.

Foto: Patrik Macek/PIXSELL

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 3 h Orban protjerao Irance. Teheran i nevladina organizacija prosvjeduju
- 15 tra Beroš najavio testiranje koje otkriva pravo stanje s koronom: "Testovi su naručeni"
- 15 tra U svijetu više od 2 milijuna zaraženih, Njemačka objavila plan za popuštanje mjera
- 15 tra Predstavnik poduzetnika u Otvorenom objasnio kome bi se trebale rezati plaće
- 15 tra Vatikan smanjuje troškove zbog pandemije

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

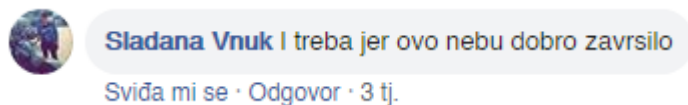
Slika 7.1.60. Snimka zaslona – Index.hr, 18. ožujka 2020.

Sam tekst nije upitan budući da prenosi pretpostavke o tome koje će mjere biti donesene i kako će to utjecati na naš svakodnevni život. Zanimljiv je značajan broj onih koji su reagirali na tu objavu.

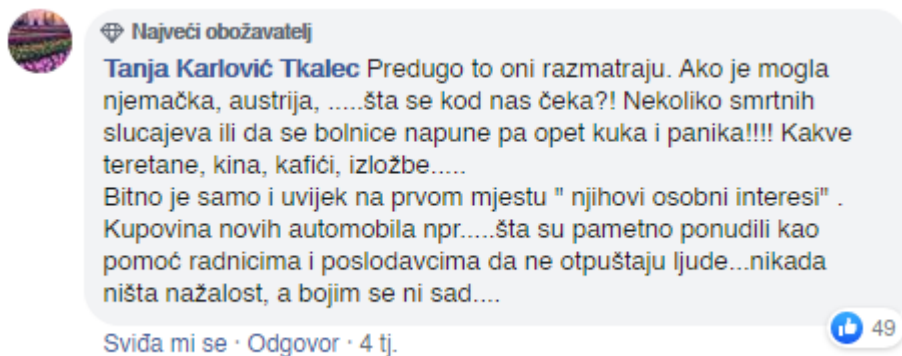

Slika 7.1.61. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 18. ožujka 2020.

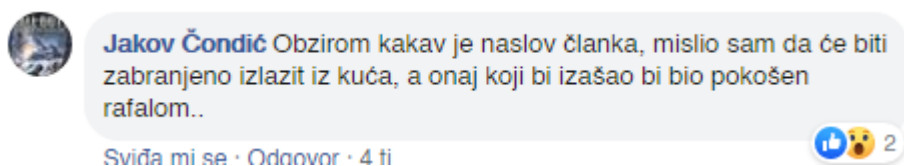
Objava ima 784 reakcije, 330 komentara i podijeljena je 63 puta. Istaknuti komentari su pomiješanih mišljenja.

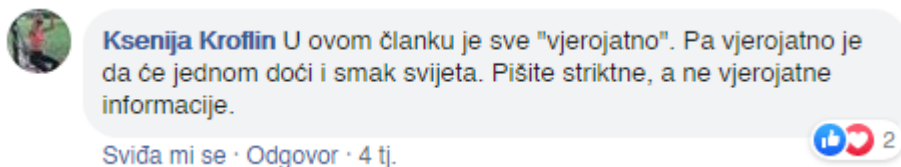
Slika 7.1.62. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18. ožujka 2020.

Slika 7.1.63. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18. ožujka 2020.

Slika 7.1.64. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18. ožujka 2020.

Slika 7.1.65. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18. ožujka 2020.

29. ožujka 2020. Index.hr objavljuje tekst s naslovom „Domaći glazbenik objavio da je zaražen koronavirusom: Teško je, neću biti ista osoba“.

Domaći glazbenik objavio da je zaražen koronavirusom: Teško je, neću biti ista osoba

G.Ba.
29.3.2020.

Foto: Instagram

f 1267 <

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 14 min Ove domaće filmove i serije smo obožavali kao klinici. Sada su online
- 21 min Lavovi uživaju bez turista, čopor zaspao nasred ceste
- 21 min Google otkrio: Iznenadit će vas što ljudi najčešće isprituju o se*su
- 48 min Influenceri na koljenima: Ostajemo bez tisuća kuna, nema poslova
- 57 min Stalno gledate one "foodie" snimke na Instagramu? Zao nam je, ali teški su fejk i laž

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Slika 8.1.66. Snimka zaslona – Index.hr, 29. ožujka 2020.

U tekstu je iznijeta izjava glazbenika „*Da svi znaju, pozitivan sam na COVID-19. Već treći dan nemam temperaturu. Ozdravljam. Pobjeđujem virus. Hvala dragom Bogu. Na ovom mjestu jučer papa Francesco sam je molio za sve nas. Molite, molite, molite! I ostanite kući. Kreteni, ovo je serijski ubojica, poručio je Majstorović*“.

Index.hr
29. ožujka u 08:57 · 🌐

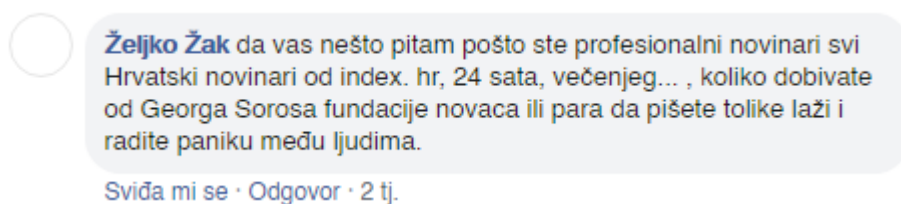
Zahvalio se svima koji su bili uz njega, a među njima je i Zoran Mamić.

INDEX.HR
Domaći glazbenik objavio da je zaražen koronavirusom: Teško je, neću biti ista osoba

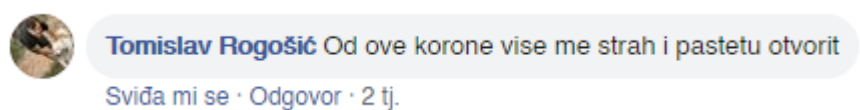
👍 😂 🤔 508 421 komentara Podijeljeno 5 puta

Slika 8.1.67. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 29. ožujka 2020.

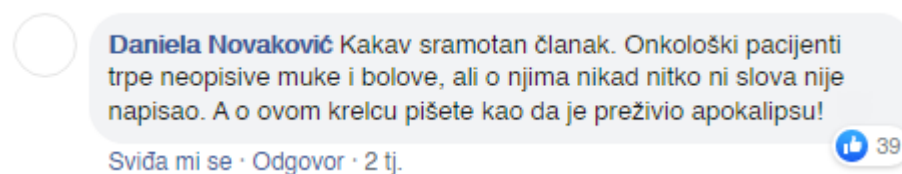
Očekivano je da ovakva objava izazove puno reakcija, čak njih 508 i 421 komentar. Komentari korisnika bili su pomiješani – neki su stali u obranu glazbenika, a neki su vrijeđali novinare Indexa.

Slika 8.1.68. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29. ožujka 2020.

Slika 8.1.69. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29. ožujka 2020.

Slika 8.1.70. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29. ožujka 2020.

Početak travnja pojavio se tekst s naslovom „Ako mislite da je korona glupost, jeste li voljni ovo potpisati?“.

Ako mislite da je korona glupost, jeste li voljni ovo potpisati?

R.I.
2.4.2020.

f 3293 <

IZJAVA O ODRICANJU
u slučaju zaraze od COVID-19

od _____

ime i prezime _____ datum rođenja _____

Smatram da se kod COVID-19 radi o:

običnoj gripi običnoj prehladi običnoj panici

uroti (navesti željene centre moći, religije, sumnjive osobe)

...zato očekujem da će bolest imati:

nikakve učinke slabe učinke na moje zdravlje.

Iz navedenih razloga:

Već sada se neopozivo odričem intenzivne medicinske njege i pomoć respiratora u slučaju zaraze virusom. Respirator proslijedite sljedećem pacijentu. Odričem se zdravstvenih mjera za održavanje na životu.

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 4 min Njemačka dovela epidemiju pod kontrolu, WHO: Afrika bi mogla biti novo žarište
- 6 min Umrla žena u Osijeku. Korona ušla u još jedan dom, u Splitu 8 novih slučajeva
- 6 min Gradonačelnik u Australiji pio pivo ispred dućana. Kažnjen je
- 7 min Bandić drastično povećao cijene na grobljima: Od 100 do 1000 kuna
- 8 min VIDEO Beroš govorio o popuštanju mjera: To ovisi o 5 elemenata

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Foto: EPA, Screenshot: Facebook

Slika 8.1.71. Snimka zaslona – Index.hr, 2. travnja 2020.

U tekstu se nalazila anketa s pitanjem „Kako doživljavate koronu?“. Do 17. travnja, kada je članak posjećen, 27% ispitanika smatralo je da je korona glupost, a 73% je shvaća vrlo ozbiljno.

**Index koristi third party aplikacije za realizaciju anketa kako bismo smanjili mogućnost manipulacije anketom od strane korisnika, ali i potpuno odagnali mogućnost vlastitih manipulacija rezultatima. Svejedno, online ankete ne mogu se smatrati znanstveno utemeljenima niti vjerodostojno predstavljaju većinu hrvatske populacije. Index, naime, relativno rijetko posjećuju potpuni idioti, koji pak u ukupnoj hrvatskoj populaciji imaju značajan udio.*

Slika 8.1.72. Snimka zaslona – Index.hr, 2. travnja 2020.

Objava na Facebooku ponovno je izazvala velik broj reakcija.

Index.hr
2. travnja u 10:14 · 🌐

Biste li ispunili ovakav formular?

od [Profile Picture] i prezime _____ datum rođenja _____

Smatram da se kod COVID-19 radi o:

običnoj gripici običnoj prehladi običnoj panici

uroti
(navesti željene centre moći, religije, sumnjive osobe)

...zato očekujem da će bolest imati:

nikakve učinke slabe učinke na moje zdravlje.

Iz navedenih razloga:

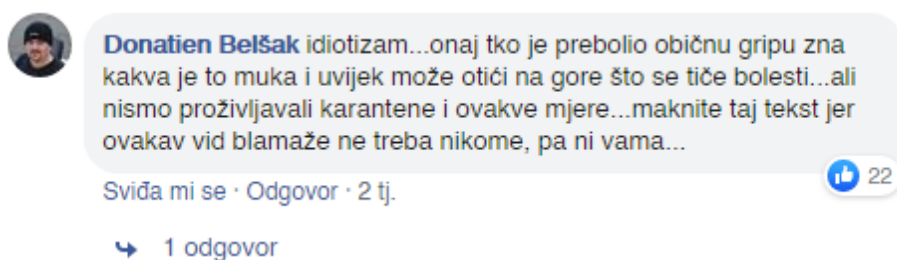
Već sada se neopozivo odričem intenzivne medicinske njege i pomoć respiratora u slučaju zaraze virusom. Respirator prosljedite sljedećem pacijentu. Odričem se zdravstvenih mjera za održavanje na životu.

INDEX.HR
Ako mislite da je korona glupost, jeste li voljni ovo potpisati?
PANDEMIJA koronavirusa je paralizirala svijet. Većina europskih država, ...

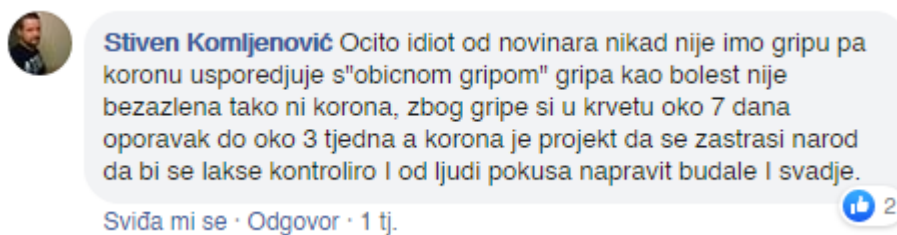
👍👉👎👤 298 431 komentara Podijeljeno 38 puta

Slika 8.1.73. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 2. travnja 2020.

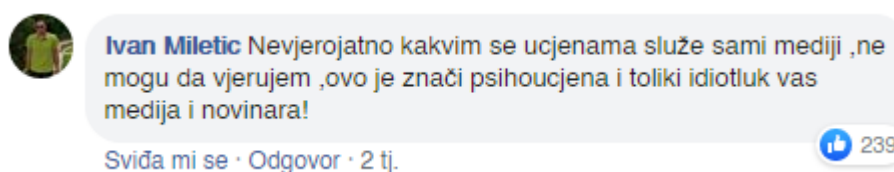
Komentari su bili burni, a izdvojeni su sljedeći:

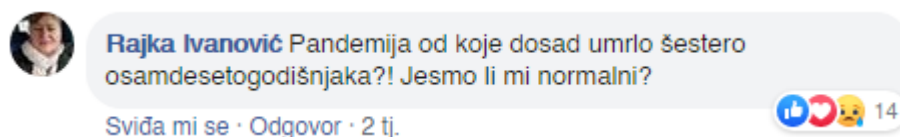
Slika 8.1.74. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2. travnja 2020.

Slika 8.1.75. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2. travnja 2020.

Slika 8.1.76. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2. travnja 2020.

Slika 8.1.77. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2. travnja 2020.

Slika 8.1.78. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2. travnja 2020.

22. travnja 2020. objavljen je tekst s naslovom „Liječnici: Koronavirus izaziva moždane udare kod mladih s lakšim simptomima“.

Liječnici: Koronavirus izaziva moždane udare kod mladih s lakšim simptomima

K.K.
Prije sat vremena

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITA

- 6 min** Plenković razgovora čelnicima o ponovnom turizmu
- 7 min** Dom u Koprivnici: Žena joj prepisala mjesto u domu
- 23 min** Liječnici: Koronavirus izaziva moždane udare kod mladih s lakšim simptomima
- 32 min** WHO tvrdi da pandemija u svijetu umrla više od 180 ljudi
- 36 min** Kad je HZ shvatio Mikulićevu suprugu

Slika 8.1.79. Snimka zaslona – Index.hr, 22. travnja 2020.

Rečenica pogodna za raspravu zvuči ovako: „Kažu kako je sve više dokaza da koronavirus dovodi do zgrušavanja krvi što može dovesti do moždanog udara“, također i „Dodao je kako njihovi podaci pokazuju sedmerostruki porast iznenadnih moždanih udara kod mladih pacijenata i to u zadnja dva tjedna. Većina tih pacijenata nije ranije bila bolesna te su bili doma sa slabim simptomima ili uopće nisu imali simptome“.

Kod ovakvih izjava teško je prosuditi što je istina jer ponovno nemamo izvore koji nam to mogu dokazati. Novinarstvo treba biti to koje će izvore istaknuti i demantirati one navode koje ne potkrepljuju činjenice.

Objava na Facebooku nije izazvala znatne reakcije, ali komentari pokazuju nepovjerenje čitatelja.

Damir Zeljic Treba uvesti zakon za kaznjavanje neistinitih novinskih članaka. Da vidis kako bi bio mir, možda 1 članak godišnje ...

Slika 8.1.80. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 22. travnja 2020.

Feho Mhf Ma opet? Ma opettt? Kako vam se da izmisljavat? Meni bi već dosadilo ... Narod vas je "digo" a vi i dalje se borite i to besramno ...

Sviđa mi se · Odgovor · 9 min

Slika 8.1.81. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari 22. travnja 2020.

Zadnji analiziran članak na Indexu je objavljen 29. travnja 2020. s naslovom „Pojavila se smrtonosna komplikacija korone, nekim zaraženima prijete amputacije“.

Pojavila se smrtonosna komplikacija korone, nekim zaraženima prijete amputacije

Hina
Prije 4 dana

Foto: EPA

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANO

- 5 min** Božinovića pitali je li državna politika jasno određena prema pozdravu Za dom spremni
- 14 min** Pucnjava u Medimurju, dvije osobe prevezene u bolnicu
- 31 min** **VIDEO** U Njemačkoj dio dizalice pao na brod sa 120 ljudi, petero ozlijeđenih
- 42 min** Liječnici obiteljske medicine objavili upute za građane
- 45 min** U Rusiji u jednom danu zaraženo više od 9000 ljudi, u Francuskoj pad broja mrtvih

PRIKAŽI JOŠ VIJESTI

Slika 8.1.82. Snimka zaslona – Index.hr, 29. travnja 2020.

U tekstu je istaknuto kako su „Ugrušci iz raznih razloga česta komplikacija među bolesnicima na intenzivnom liječenju, no njihova je učestalost veća među oboljelima od covida nego što je očekivano“. Što bi značilo da se ugrušci pojavljuju kod bolesnika koji duže vremena leže, a samo liječenje od koronavirusa može trajati duže vrijeme.

Mira Fongern Naravno, lezi toliko dugo i nije dobio inekciju protiv tromboze a niti lijekove. I sad ispada da je to od corone, koja glupost. Ma svasta novinari pisu, samo da nesto rade 😞

Sviđa mi se · Odgovor · 3 d.

Slika 8.1.83. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29. travnja 2020.

Snježana Malek Nisam liječnik niti te struke, ali koliko je meni poznato krvni ugrušci se stvaraju ako dugo ležite i ne krećete se. Ako su ti ljudi samo ležali po tjedan dva normalno da im se stvaraju i da dolazi do komplikacija.

Sviđa mi se · Odgovor · 3 d.

Bojana Maja Snježana Malek tako je, to u jednom clanku i pise, isti autor ali vade kak im pase, kao i bolesti koje ti pacijenti imaju od prije...

Sviđa mi se · Odgovor · 3 d.

Napišite odgovor...

Slika 8.1.84. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29. travnja 2020.

7.2. Zaključak – Index.hr

Ukupno je analizirano 18 naslova u razdoblju od 16. siječnja 2020. do 30. travnja 2020. godine. Niže je njihov popis.

<i>Naslov</i>	<i>Datum objave</i>
Novi misteriozni virus napao stotine u četiri države. Koliko se trebamo bojati?	20. siječnja 2020.
Smrtonosni virus će se zbog kineske Nove godine ubrzano proširiti svijetom?	21. siječnja 2020.
Epidemiolog objasnio kolika je šansa da ubojiti virus dođe u Hrvatsku	23. siječnja 2020.
Najveća karantena u povijesti: Ubojiti virus širi se lakše nego što se očekivalo	23. siječnja 2020.
Infektolog: Postoji opasnost od koronavirusa u Hrvatskoj, budite oprezni	23. siječnja 2020.
UZNEMIRUJUĆE Širi se snimka iz pretrpane bolnice u Kini, ljudi leže po podu	24. siječnja 2020.
Situacija s virusom sve je gora: WHO priznao grešku, razina prijetnje je visoka	28. siječnja 2020.
U Wuhanu čovjek pao mrtav na ulici, medicinari dezinficiraju ceste	31. siječnja 2020.
U Rijeci je karneval, došla je gomila ljudi iz Italije	23. veljače 2020.
WHO: Trenutna smrtnost koronavirusa je 3,4%, opasniji je od gripe	3. ožujka 2020.
Teško stanje u Italiji. Umrle stotine, 16 milijuna ljudi blokirano, neki bježe	8. ožujka 2020.
Dr. Sršen: Govorili su nam da je ovo malo jača gripa, ležerno smo to shvaćali	10. ožujka 2020.
Boris Johnson: Bit ću iskren, izgubit ćete voljene zbog koronavirusa, nije kao gripa	12. ožujka 2020.
Danas Hrvatska donosi najstrože mjere dosad, naši životi će se značajno promijeniti	18. ožujka 2020.
Domaći glazbenik objavio da je zaražen koronavirusom: Teško je, neću biti ista osoba	29. ožujka 2020.
Ako mislite da je korona glupost, jeste li voljni ovo potpisati?	2. travnja 2020.
Liječnici: Koronavirus izaziva moždane udare kod mladih s lakšim simptomima	22. travnja 2020.
Pojavila se smrtonosna komplikacija korone, nekim zaraženima prijete amputacije	29. travnja 2020.

Tablica 1 Sažetak analiziranih naslova Index.hr

Istraživanje je pokazalo da *Index.hr* neopravdano u svojim naslovima koristi izraze i riječi koje mogu izazvati osjećaj tjeskobe i panike. Primjeri takvih riječi su: misteriozni, smrtonosni, ubojiti, uznemirujuće, mrtav i teško stanje. U tekstovima prevladavaju neprovjerene informacije

i pretpostavke koje su u novinarstvu nedopuštene. Tekst takvog primjera objavljen je 3. ožujka 2020. s naslovom „*WHO: Trenutna smrtnost koronavirusa je 3,4%, opasniji je od gripe*“. U njemu je naglašeno: „*TEDROS ADHANOM GHEBREYESUS, voditelj Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), rekao je danas kako trenutna stopa smrtnosti potvrđenih slučajeva koronavirusa iznosi oko 3,4%, što je daleko više od smrtnosti sezonske gripe, koja je ispod 1%*“. Gdje je rekao i postoji li bilo kakav zapis njegovih riječi? U kojem razdoblju se radilo to istraživanje i koji su uvjeti istraživanja? Puno je izostavljenih odgovora i ovakav manjak informacija stvara samo jednu sliku bez pozadine.

Kao jedan od najgorih primjera poticanja tjeskobe izdvajam naslov „*U Wuhanu čovjek pao mrtav na ulici, medicinari dezinficiraju ceste*“. Još gora je činjenica da je naslov imao dvije verzije. Prva je bila „*U Wuhanu ljudi počeli padati po ulicama, medicinari dezinficiraju ceste*“, a kasnije, nakon upozorenja čitatelja, promijenili su naslov u prvu spomenutu verziju. Nažalost, stara verzija još uvijek je vidljiva na *Facebooku* budući da nisu ažurirali privitak i dohvatili promjene koje su učinili. Tako gledajući, gotovo da i nisu napravili ništa budući da cijeli promet dolazi od *Facebook* objava. Čitatelji još uvijek svjedoče takvom naslovu, a dokaz da je naslov potpuno izvan moralnih i etičkih načela je komentar koji kaže „*Tužit ću Index. Skoro sam umrla od straha dok sam čitala naslov, a u tekstu jedan čovjek se srušio i umro.*“

No, nakon što je objavljen prvi slučaj koronavirusa u Hrvatskoj znatno je smanjena količina takvih naslova, ali još uvijek ih se moglo pronaći. Primijećeno je i da su reakcije čitatelja postale smanjene i neutralne budući da se pojavilo više informacija o virusu pa on više nije bio potpuna nepoznanica i mogli su vidjeti kako sve zapravo funkcionira.

7.3. 24sata

Drugi analizirani portal je *24sata*. Tekstovi o koronavirusu filtrirani su tako da je u tražilicu upisano „#koronavirus“ i na taj način pristupljeno tekstovima koji su isključivo na tu temu. *24sata* ne objavljuje svaki tekst na *Facebooku* pa su u tom slučaju naglašeni komentari ispod teksta budući da *24sata* nudi mogućnost foruma ispod teksta.

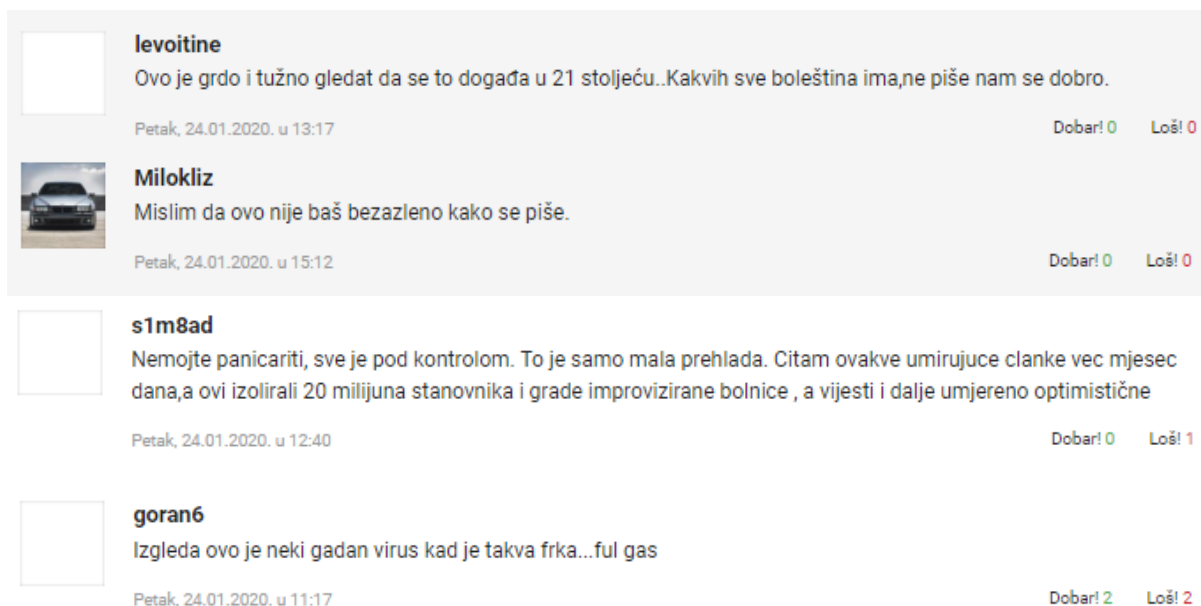
Prvi analizirani tekst objavljen je 24. siječnja 2020. s naslovom „*Pacijente zaražene virusom voze 'zapečaćene' u tubama*“.

Slika 7.3.1 Snimka zaslona – *24sata*, 24. siječnja 2020.

U tekstu je upitna sljedeća rečenica: „*Po društvenim mrežama pojavile su se jezive fotografije pacijenata zaraženih korona virusom, koje liječnici u bolnice voze "zapečaćene" u plastične tube kako bi se mogućnost zaraze i prelaska virusa na druge ljude svela na najmanju moguću mjeru*“. Kao i u prethodnoj analizi ne vidimo izvor i dokaz da se uistinu radi o pacijentima zaraženim koronavirusom.

Komentari su drugačiji nego oni na *Indexu*. Komentatori nisu ostali ravnodušni i pokazuju strah od virusa.

Slika 7.3.2 Snimka zaslona – 24sata komentari, 24. siječnja 2020.

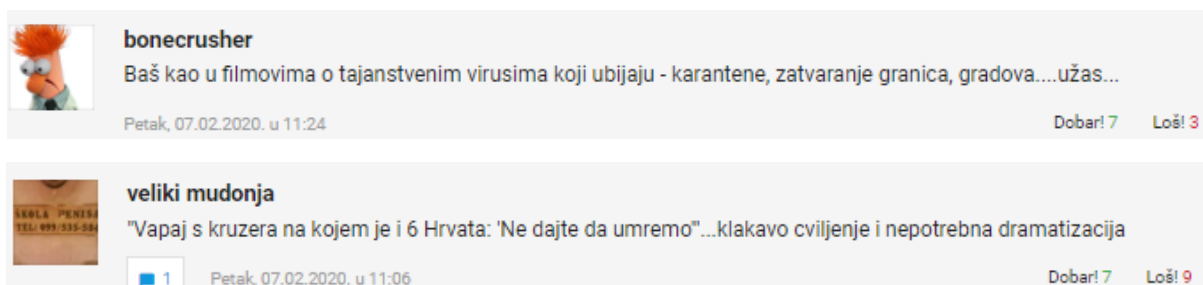
Sljedeći naslov vrijedan razmatranja objavljen je 7. veljače 2020., a glasi „Vapaj s kruzera na kojem je i 6 Hrvata: 'Ne dajte da umremo'“

Slika 7.3.3 Snimka zaslona – 24sata, 7. veljače 2020.

U tekstu je naglašena rečenica „Amerikanac koji se nalazi na kruzeru boji se smrti koju može uzrokovati korona virus, rekao je: - Uplašen sam. Ne želim izaći s ovog broda u kutiji.“

Korisnici su reagirali na pojačanu dramaturgiju:

Slika 7.3.4 Snimka zaslona – 24sata komentari, 7. veljače 2020.

25. veljače 2020. objavljen je tekst s naslovom „Širi se panika: Hrvati već ispraznili police po dućanima“.

Slika 7.3.5 Snimka zaslona – 24sata, 25. veljače 2020.

Komentatori su ponovno osudili izvještavanje *24sata*, a izdvojeni su sljedeći komentari:

registrykiiler
Ako netko širi paniku onda su to 24 sata!
23 Utorak, 25.02.2020. u 16:47 Dobar! 144 Loš! 7

sweety53
Dragi 24 sata, možda biste baš vi trebali poslušati savjet doktorice i ne širiti paniku svojim clickbait naslovima :)
8 Utorak, 25.02.2020. u 17:00 Dobar! 50 Loš! 2

Lumpy
Poznato je da mediji napuhavaju stvari jer im je u interesu širiti paniku i strah.
Utorak, 25.02.2020. u 17:02 Dobar! 35 Loš! 1

zveko
Niste naveli u kojim to trgovinama su police prazne i nema brašna, šećera, mesa??? Samo ste naveli da u jednoj trgovini kozmetike nema maramica. Protiv vas treba podnijeti kaznenu prijavu zbog širenja lažnih vijesti i panike.
Utorak, 25.02.2020. u 17:00 Dobar! 28 Loš! 3

miki255
Stvarate paniku bez veze.
Utorak, 25.02.2020. u 16:56 Dobar! 14 Loš! 0

DominikLivakovic1
Joj kakvo stvaranje panike pa ovo je strašno. Ako želite izbjeći korona virus redovno perite ruke, ako se baš toliko bojite nosite one maske, jer je virus sam po sebi ogroman pa ga maska filtrira, ne dirajte metalne površine u javnosti i sve bude ok. I naravno izlažite se suncu. Ali strašno je kako bezveze širite paniku.
11 Utorak, 25.02.2020. u 16:46 Dobar! 17 Loš! 6

x00x
u tekstu kazu ne sirite paniku a naslovnica prazan ducan, nema hrane itd itd
2 Utorak, 25.02.2020. u 16:59 Dobar! 10 Loš! 1

nikola525989
panika se širi planski preko MEDIJA kao i preko pojedinih znanstvenika i doktora koji su plaćeni za to, one sa suprotnim mišljenjem se CENZURIRA i diskreditira, brišu se komentari na portalima, ali još ću jednom napisati, dovoljno je uključiti mozak i logički povezati stvari da se vidi razlog ovog širenja panike, za 2 ili 3 mjeseca na VRHUNCU panike dolazi CIJEPIVO u kojem će biti ČIPOVI nevidljivi oku, cilj je čipiranje i masovna kontrola ljudi, vidijet ćete što sam rekao, ako mi opet izbrišu komentar znači da sam bio u pravu i da se CENZURA već na veliko provodi!
Utorak, 25.02.2020. u 18:11 Dobar! 2 Loš! 0

znamdanistaneznam
Ovakvim i sličnim člancima raspirujete paniku. Širenje panike i uznemiravanje građana je kazneno djelo.
1 Utorak, 25.02.2020. u 17:31 Dobar! 2 Loš! 0

Slika 7.3.6 Snimka zaslona – *24sata* komentari, 25. veljače 2020.

Sljedeća tri naslova pokazuju dramtiziranje. Prvi je objavljen 26. veljače s naslovom „*Moji sinovi su zaraženi korona virusom, što mislite kako sam*“.

164
komentara

'Moji sinovi su zaraženi korona virusom, što mislite kako sam'

Mogu vam reći na primjeru svoje djece da su naše službe za svaku pohvalu. Vrlo su organizirane i humane na nivou, a uvjeti su odlični, rekla nam je majka prvih hrvatskih pacijenata zaraženih korona virusom...

Like 1K Share Send Twitter Viber Email Like 1.3M 77959 prikaza

Slika 7.3.7 Snimka zaslona – 24sata, 26. veljače 2020.

Izdvojena je rečenica „*Ne moram reći kako sam se osjećala čuvši da mi je sin zaražen. Ako ste majka, možete zamisliti, rekla nam je majka blizanaca iz Zagreba koji su prvi hrvatski pacijenti oboljeli od korona virusa*“.

09051959v
Uz dužno poštovanje mislim da većinu građana ne zanima kako se gospođa osjeća, već nas zanima kada će se napokon smiriti ta panika koja je nastala u ovom trenutku upravo radi njenih visokoobrazovanih sinova.

11 Srijeda, 26.02.2020. u 20:04 Dobar! 38 Loši! 13

Mohik
Sto se panike tice nikako da dobijemo odgovor na neka pitanja: zasto Kinezi dezinficiraju cak i novac i zasto su stavili u karantenu 60miliona ljudi? Zbog smrtnosti od 2%? Ako je korona nesto nalik gripi, zasto onda imamo karantene i zatvaranje granica? To nitko ne radi poradi gripe?

5 Srijeda, 26.02.2020. u 20:40 Dobar! 13 Loši! 1

Slika 7.3.8 Snimka zaslona – 24sata komentari, 26. veljače 2020.

Nakon dva dana, 28. veljače 2020., objavljen je sličan naslov „*Majka blizanaca s koronom: 'Moji se sinovi trebaju boriti!'*“

73
komentara

Majka blizanaca s koronom: 'Moji se sinovi trebaju boriti!'

Zaraženoj djevojci su tri puta radili testove. Tek je zadnji pokazao da ima opaki virus iako ni jučer nije pokazivala simptome bolesti. Mladići se oporavljaju i disciplinirano se drže savjeta liječnika...

Like 301 Share Send Twitter Viber Email Like 1.3M 59806 prikaza

Slika 7.3.9 Snimka zaslona – 24sata, 28. veljače 2020.

29. veljače 2020. ponovno pišu o istom slučaju i ponavljaju dramatičan naslov „*Došli su po mene i odvezli me. Bili su u zaštitnim odijelima*“.

157
komentara

'Došli su po mene i odvezli me. Bili su u zaštitnim odijelima'

Kako izgleda testiranje na korona virus ispričao nam je pacijent koji se vratio iz Kine i za kojega su posumnjali da je zaražen korona virusom na koji je u Hrvatskoj zasad pozitivno petero ljudi...

Like 67 Share Send Twitter Viber Email Like 1.3M 46657 prikaza

Slika 7.3.10 Snimka zaslona – 24sata, 29. veljače 2020.

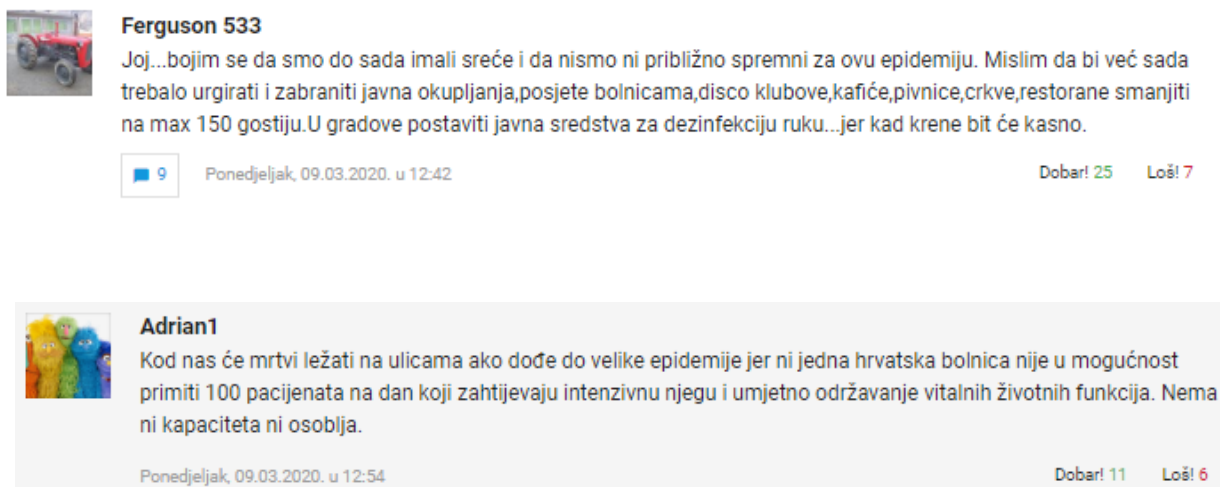
9. ožujka 2020. objavljen je tekst sljedećeg naslova „*Talijanski liječnik: 'Kao da smo u ratu, svi ostanite u kućama!'*“

Slika 7.3.11 Snimka zaslona – 24sata, 9. ožujka 2020.

U tekstu je naglašena rečenica „*Kao da smo u ratu. Moramo birati koga ćemo liječiti, a koga nećemo*“.

Komentari ponovno pokazuju zabrinutost.

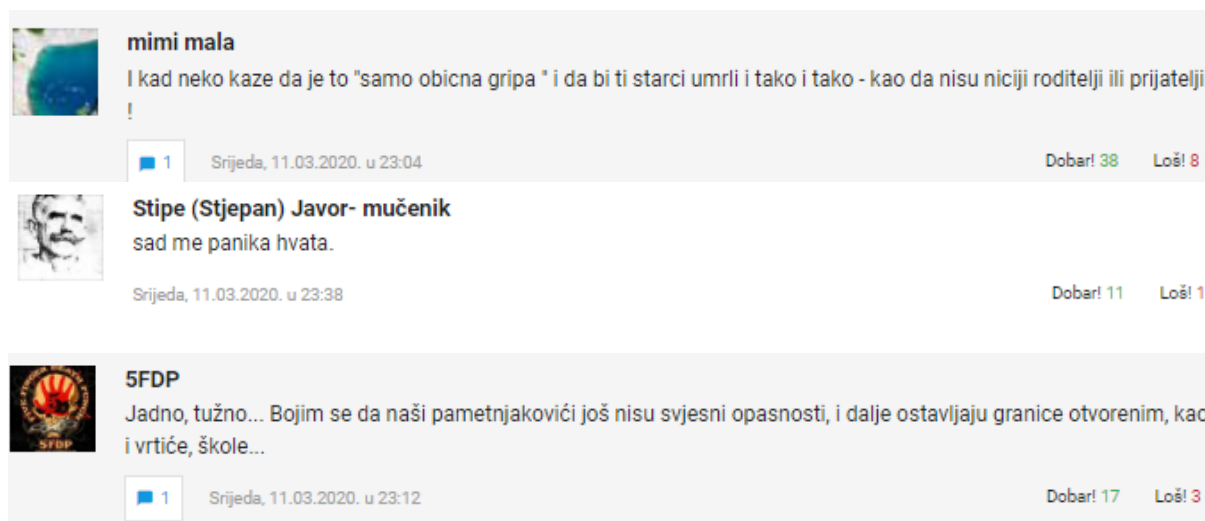
Slika 7.3.12 Snimka zaslona – 24sata komentari, 9. ožujka 2020.

11. ožujka 2020. objavljen je tekst s naslovom „Tragičan kraj dva bračna para: Umrli u nekoliko sati od korone“.

Slika 7.3.13 Snimka zaslona – 24sata, 11. ožujka 2020.

U tekstu navode sljedeće: „Dvije tragične priče ovih su dana potresle Italiju, a riječ je o dva starija bračna para. Svi su preminuli u razmaku od nekoliko sati od korona virusa, razdvojeni od svojih obitelji.“ .

Slika 7.3.14 Snimka zaslona – 24sata komentari, 11. ožujka 2020.

 Ana Marija
 Ja sam pred 3 tjedna svojim doma rekla da ae s time ne sprdaju. Smijali su mi se da panicarim, a sad oni panicare. Treba prvo skocit pa rec hop.
 Četvrtak, 12.03.2020. u 01:39 Dobar! 6 Loši 3

 DarkDarkDark
 Previše dramtiziranja, ljudi su umrli ali brate ovi naslovi samo rade previše panike među ljudima i mediji uporno dizu paniku do te mjere da će nastati kaos.
 Srijeda, 11.03.2020. u 23:17 Dobar! 7 Loši 5

Slika 7.3.15 Snimka zaslona – 24sata komentari, 11. ožujak 2020.

Sljedeći naslov ponovno dokazuje dramatičnost: „Šokantne snimke pluća dvoje Kineza, prvih europskih žrtava“.

126 komentara

Šokantne snimke pluća dvoje Kineza, prvih europskih žrtava

Muškarac i žena iz Wuhana bili su zajedno na odmoru u Italiji gdje su ubrzo oboljeli te su umrli u Rimu. Rendgenske i CT snimke otkrivaju brzo propadanje njihovih pluća

Like 1.1K Share Send Twitter Viber Email Like 1.9M 100793 prikaza

Slika 7.3.16 Snimka zaslona – 24sata, 17. ožujka 2020.

Tekst nema izdvojenu fotografiju, a rečenica pogodna za raspravu je: „Muškarac (67) i žena (65) iz kineske pokrajine Wuhan, odakle se korona virus i raširio, službeno su prve žrtve bolesti Covid-19 na europskom tlu, a objavljene snimke njihovih pluća otkrivaju drastično propadanje tog organa uslijed bolesti.“

Komentari pokazuju nevjericu čitatelja.

 Juvoslav Branković
 Mene zanima jel ste vi sigurni da je ovo istina? Ili objavljujete što god vam dođe pod ruku? Zašto ne objavite veliki članak o broju preminulih naspram broj godina - pa da pokažete narodu da će svi mladi ispod 40 ovo doživjeti kao gripu ili prehladu, dok najviše umiru ljudi iznad 80 godina koje inače i prehlada može ubiti. Zašto takav članak ne napravite? U kojem apelirate da penzioneri ostanu doma? Da se zaštite?
 Utorak, 17.03.2020. u 10:43 Dobar! 54 Loši 24

 jose gonzalezinho
 nemojte me molim vas nazivati nikakvim zavjerama, ali mediji se stvarno nikada nisu dovoljno detaljno uhvatili neke teme..previse tu stvari ne odgovara i previše stvari ovdje daje podlogu za sumnju i preispitivanje..zasto nas dovoljno strase i zasto na dnevnoj bazi izlaze clanci poput /zivoti ce nam se mjenjati/ , trenutno mozemo samo nagadati...ali da je cijela situacija sumnjiva,stvarno je..
 Utorak, 17.03.2020. u 10:53 Dobar! 28 Loši 8

Slika 7.3.17 Snimka zaslona – 24sata komentari, 17. ožujka 2020.

Sljedeći tekst izazvao je burne reakcije u svijetu budući da je videozapis počeo kružiti društvenim mrežama i masovno se dijeliti. Mnogi su sumnjali da je u pitanju čisti *fake news* i da videozapis služi za širenje tjeskobe. *24sata* tu vijest objavio je 21. ožujka 2020. s naslovom „Ispovijest zaražene: 'Korona je kao da imate staklo u plućima'“

95
komentara

Ispovijest zaražene: 'Korona je kao da imate staklo u plućima'

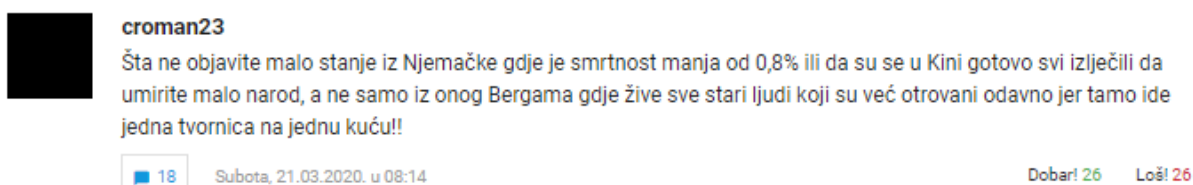
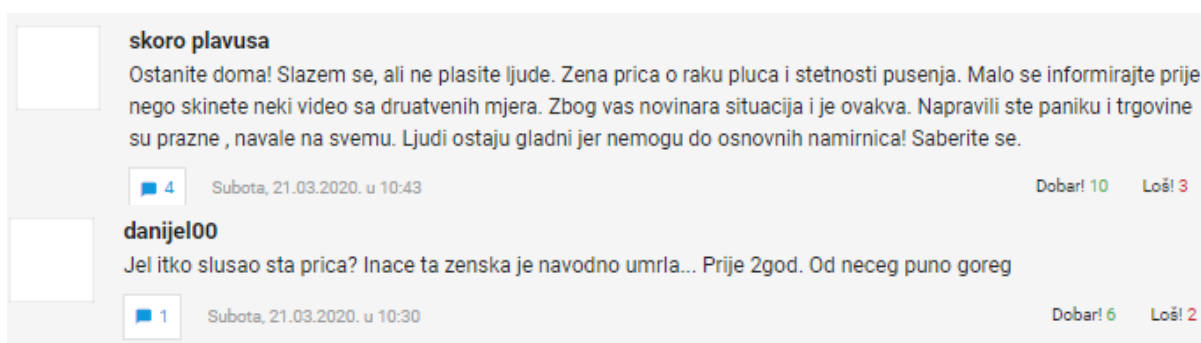
Video iz bolnice snimila je sama, poslala prijateljima na Whatsapp i zamolila ih da podijele okolo. I ona je smatrala da je Covid-19 bolest koja nije toliko opasna za mlađe ljude i one srednje dobi. Itekako je opasna

Like 4.4K Share Send Twitter Viber Email Like 1.3M 93779 prikaza

Slika 7.3.18 Snimka zaslona – *24sata*, 21. ožujka 2020.

U tekstu je istaknuto sljedeće: „*Osjećaj je teško opisati, svaki udah je borba. Kao da imate komadiće stakla u plućima, rekla je Tara u intervjuu za Daily Mail.*“

Među komentarima se moglo pronaći svašta – strah, nevjerica i osuđivanje.

Slika 7.3.19 Snimka zaslona – 24sata komentari, 21. ožujka 2020.

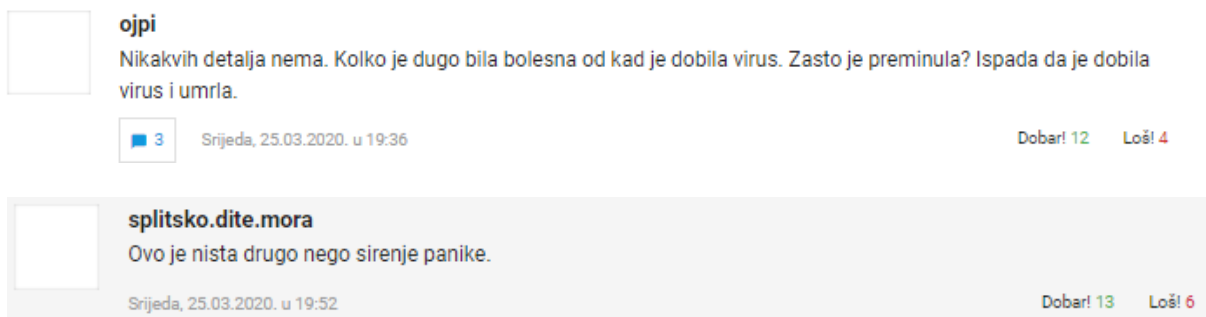
Ponovno se pojavljuje dramatična ispovijest u naslovu „*Moja kći je bila zdrava cura, a onda ju je taj virus samo uzeo*“

Slika 7.3.20 Snimka zaslona – 24sata, 25. ožujka 2020.

U tekstu su uočene sljedeće rečenice „Svim ljudima koji misle da je to samo virus, molim vas razmislite ponovno. Govorim iz osobnog iskustva jer ova pošast odnijela je život mojoj zdravoj 21-godišnjoj kćeri, zavapila je Diana Middleton, majka Chloe Middleton (21) iz Buckinghamshirea u Velikoj Britaniji. Chloe, kaže obitelj, u vrijeme kad je zaražena korona virusom nije imala ni jednu drugu bolest ili zdravstvenu smetnju.“ (...) „Ovaj virus je stvaran. Molimo pridržavajte se smjernica vlade. Zaštitite sebe i zaštitite druge! Virus se ne širi sam, LJUDI šire virus! Život kakav smo poznavali se drastično promijenio, ali ako svi sada ne djelujemo kako bismo zaštitili sebe i druge, duže će se ova agonija nastaviti - napisala je njena teta na društvenim mrežama.“

Komentatori ne vjeruju ovoj vijesti što ponovno dokazuje da racionalno razmišljaju u dramatično predstavljenim scenarijima.

Slika 7.3.21 Snimka zaslona – 24sata komentari, 25. ožujka 2020.

27. ožujka 2020. objavljuju tekst sljedećeg naslova „'Stigao je nalaz da ima koronu, a nakon sat vremena je umrla“

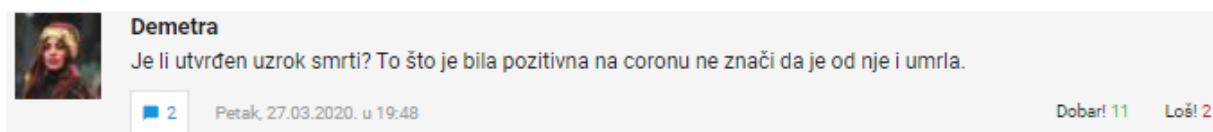
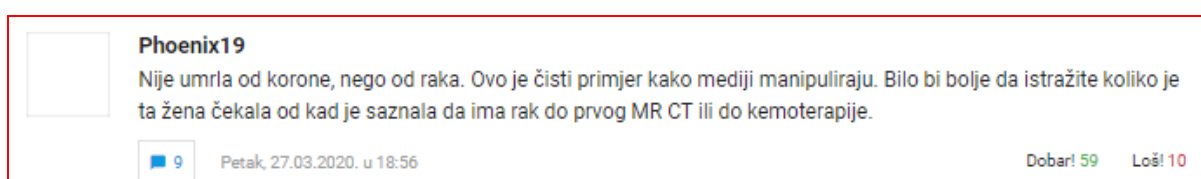

Slika 7.3.22 Snimka zaslona – 24sata, 27. ožujka 2020.

U tekstu je uočljiva rečenica „*Pozlilo joj je u noći na četvrtak, pozvana je Hitna pomoć koja je bolesnicu u teškom stanju dovezla u bolnicu. Primljena je na Hitnom prijemu s teškim respiratornim problemima. Liječnici koji su joj pomagali odlučili su uzeti bris i poslati ga na analizu. Ovaj puta pacijentica je primljena i zadržana u posebnom dijelu OHB-a koji je predviđen za takve slučajeve. Dok smo je pripremali za prijevoz u Osijek u respiratorni centar stigao je nalaz da je pozitivna na bolesti COVID-19, sat vremena nakon toga ona je umrla – pojasnio je Samardžić*“.

Naslov je pripremljen tako da prenese poruku kako je preminula upravo od koronavirusa. Tekst nam to ne navodi i nemamo uzrok njene smrti.

Komentari su sljedeći:

Slika 7.3.23 Snimka zaslona – 24sata komentari, 27. ožujka 2020.

15. travnja 2020. objavljen je tekst naslova „'Gledao sam pacijenta do mene kako umire, gušio se bez zraka“

113
komentara

'Gledao sam pacijenta do mene kako umire, gušio se bez zraka'

Razgovarali smo s pacijentom iz Srbije koji se izliječio od korona virusa i opisao nam je kako je sve izgledalo od prvih simptoma i odlaska u ambulantu do isčekivane vijesti o dva uzastopna negativna nalaza

Like 611 Share Send Twitter Viber Email Like 1.3M 25179 prikaza

Slika 7.3.24 Snimka zaslona – 24sata, 15. travnja 2020.

Iz teksta je bitno naglasiti rečenice „Ljudi ne shvaćaju da ovo nije gripa. Oni koji obole od korone prolaze kroz veliku agoniju, kroz patnje. Od korone se ljudi doslovno dave, ne mogu udahnuti. U tom trenutku dali bi sve da mogu normalno napuniti pluća kisikom. Muškarac koji je ležao do mene, bio je u kasnim četrdesetima, nije se izvukao. Ležao je do mene nekoliko dana, nakon toga su ga premjestili na intenzivni odjel, borio se jedan dan, ali je preminuo. To mi je bio najteži trenutak u bolnici, kao da mi je umro brat. Bilo je trenutaka kada mu je bilo bolje, pričao bi mi o svojoj obitelji i djeci, a onda bi noću imao dosta velike krize. Stenjao je i kašljao, prolazio je dosta velike muke, cijelu noć sam slušao tu njegovu borbu, a onda se samo počeo gasiti. Kada bi ljudi znali sve te muke kroz koje oboljeli prolaze, ne bi više pričali o teorijama zavjera i kako su izmislili bolest", nastavlja svoju priču i kaže: "Ne mogu vjerovati koliko ima ljudi koji i dalje tjeraju priču da je ovo sve izmišljotina, da mediji napuhuju priču. Ne znate što je to dok ne prođete."

Presvetli007

Ljudi ovako. Teta mi je bila pozitivna na Covid19, zarazio ju je kolega s posla koji je bio na putovanju u Austriji, znači žena od 52 godine imala je tri dana temperaturu koja je varirala od 37,5 do 38,8 peklo ju je grlo i imala bolove u mišićima, nakon tri dana temperatura je nestala, ali 10 dana imala je još blage bolove u mišićima i imala je blagi kašalj, ove laži pišu samo da bi se stvarala panika među ljudima, eto toliko.

11 Srijeda, 15.04.2020. u 16:34

Dobar! 7 Loš! 5

leone46

Pušač i jak imunitet ne idu zajedno u istu rečenicu. Očito je lik ugrožena skupina. Niste me uplašili ovim člankom. ;)

Srijeda, 15.04.2020. u 15:32

Dobar! 6 Loš! 6

Slika 7.3.25 Snimka zaslona – 24sata komentari, 15. travnja 2020.

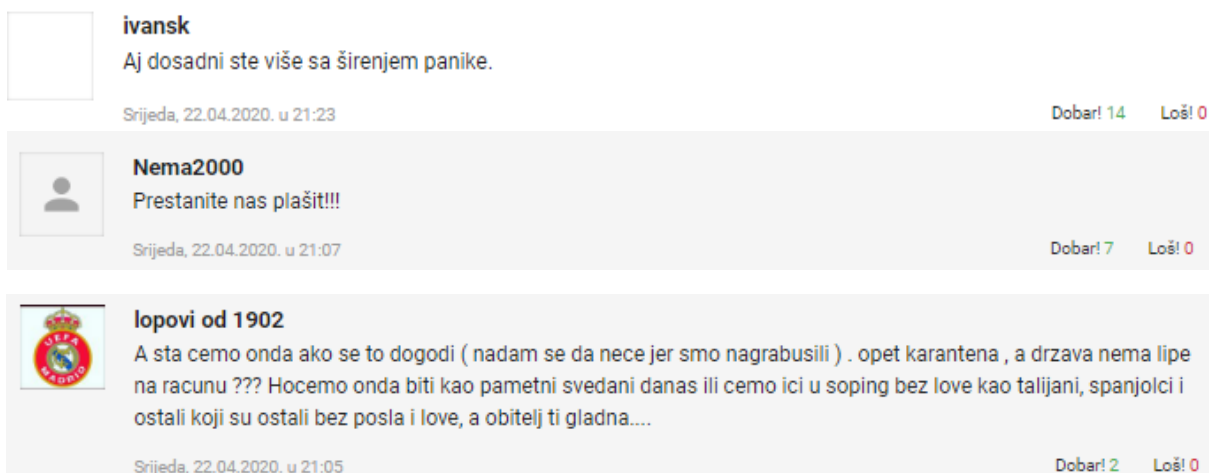
22. travnja 2020. objavljen je tekst sljedećeg naslova „Na zimu nas možda čeka još smrtonosniji val koronavirusa“ koji je objavljen i na Facebooku.

Slika 7.3.26 Snimka zaslona – 24sata, 22. travnja 2020.

U tekstu je izražena rečenica „Dok se svijet bori s pandemijom korona virusa, koja je u dosta zemalja u blagom ili izraženijem padu, Robert Redfield, šef američkog Centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC), upozorava na mogući drugi val korona virusa na zimu koji bi, zajedno s epidemijom sezonske gripe, mogao srušiti kompletni američki zdravstveni sustav.“

U pitanju je američki zdravstveni sustav, a po naslovu se može pretpostaviti da se radi o Hrvatskoj.

Slika 7.3.27 Snimka zaslona – 24sata komentari, 22. travnja 2020.

Objava na Facebooku izazvala je 236 reakcija, 222 komentara i podijeljena je 14 puta.

Slika 7.3.28 Snimka zaslona – 24sata Facebook, 22. travnja 2020.

Posljednji analizirani tekst objavljen je 27. travnja 2020. s naslovom „'Skijalište smrti' opet radi: Irci, Islandani, Hrvati tu su zaraženi“.

Slika 7.3.29 Snimka zaslona – 24sata, 27. travnja 2020.

Riječi iz naslova koje je potrebno naglasiti su „skijalište smrti“, a tekst je prosljeđen na Facebook. Tekst je uglavnom izazvao osudu novinara zbog dramatičnog naslova.

Slika 7.3.30 Snimka zaslona – 24sata Facebook, 27. travnja 2020.

7.4. Zaključak – 24sata

Ukupno je analizirano 15 naslova u razdoblju od 16. siječnja 2020. do 30. travnja 2020. godine. Niže je njihov popis.

<i>Naslov</i>	<i>Datum objave</i>
Pacijente zaražene virusom voze 'zapečaćene' u tubama	24. siječnja 2020.
Vapaj s kruzera na kojem je i 6 Hrvata: 'Ne dajte da umremo'	7. veljače 2020.
Širi se panika: Hrvati već ispraznili police po dućanima	25. veljače 2020.
'Moji sinovi su zaraženi korona virusom, što mislite kako sam'	26. veljače 2020.
Majka blizanaca s koronom: 'Moji se sinovi trebaju boriti!'	28. veljače 2020.
'Došli su po mene i odvezli me. Bili su u zaštitnim odijelima'	28. veljače 2020.
Talijanski liječnik: 'Kao da smo u ratu, svi ostanite u kućama!'	9. ožujka 2020.
Tragičan kraj dva bračna para: Umrli u nekoliko sati od korone	11. ožujka 2020.
Šokantne snimke pluća dvoje Kineza, prvih europskih žrtava	17. ožujka 2020.
Ispovijest zaražene: 'Korona je kao da imate staklo u plućima'	21. ožujka 2020.
'Moja kći je bila zdrava cura, a onda ju je taj virus samo uzeo'	25. ožujka 2020.
'Stigao je nalaz da ima koronu, a nakon sat vremena je umrla'	27. ožujka 2020.
'Gledao sam pacijenta do mene kako umire, gušio se bez zraka'	15. travnja 2020.
'Na zimu nas možda čeka još smrtonosniji val koronavirusa'	22. travnja 2020.
'Skijalište smrti' opet radi: Irci, Islandčani, Hrvati tu su zaraženi	27. travnja 2020.

Tablica 2 Popis analiziranih naslova 24sata

Ovim istraživanjem također je potvrđena sumnja da mediji negativno utječu na raspoloženje čitatelja kada je u pitanju koronavirus. *24sata* specifičan je po dramatičnim naslovima i ispovijestima. Istaknuta je serija ispovijesti majke čiji su sinovi bili zaraženi koronavirusom. Naslovi su bili objavljeni u razdoblju od 26. do 28. veljače, a najistaknutiji naslov je „Moji sinovi su zaraženi korona virusom, što mislite kako sam“. Kao tekst koji je mogao ostaviti

najveće posljedice na razum čitatelja je onaj naslova „Gledao sam pacijenta do mene kako umire, gušio se bez zraka“ objavljen 15. travnja.

Index.hr pisao čiste vijesti bez dodatnih iskustava oboljelih. U početku su komentari korisnika ukazivali na to da zaista jesu u strahu, a kada je portal krenuo objavljivati dramatičnije naslove i komentari su bili puno žustriji.

8. ZAKLJUČAK

Mediji su fenomeni koji su dostupni najširem sloju stanovništva i snažno utječu na javnost, a to je zato što su posrednici najvažnijih informacija u svijetu i ponekad jedini izvori. Zato je jako bitno pratiti utjecaj koji imaju na svoje konzumente. Upravo ta moć i doseg dezinformacija i *misinformacija*, koje su često plasirane kao vijesti i distribuirane putem društvenih mreža, izazvala je zarazu koja prijete reputaciji novinarstva. Neozbiljno novinarstvo ostavit će štetne posljedice na novinare, medije, ali i građane.

U svom istraživanju potvrdila sam početnu hipotezu da *Index.hr* i *24sata* svojim tekstovima objavljenim u razdoblju od 16. siječnja do 30. travnja 2020 godine. šire tjeskobu i koriste dramatične naslove prilikom izvještavanja o opasnosti i posljedicama virusa. Hipoteza je dokazana kroz analizu 33 medijske objave koje su pokazale kako *Index.hr* i *24sata* često plasiraju nedokazane informacije u svrhu poticanja što većeg angažmana na njihovim web stranicama. Također je potvrđeno korištenje dramatičnih naslova u obliku ispovijesti zaraženih i onih koji su bliski zaraženima. Često su se ispod objava nalazili komentari osude i prozivanja novinara kako šire nepotrebnu tjeskobu. Nekolicina je pala pod utjecaj medija i izrazila kako se zaista boje krizne situacije i ne znaju što će s njima biti. Naravno, u svakoj krizi takva reakcija može se smatrati normalnom, ali ne smije biti izazvana novinarskim načinom izvještavanja.

Novinari trebaju biti upoznati sa svim ulogama koje igraju. Trebaju biti svjesni da dezinformacije njihovu reputaciju stavljaju na klimave noge i preispituju njihovu ulogu i namjeru. Važno je da budu svjesni svoje teorijske potpore, da drže do etike, da znaju kako novinarstvo ne postoji samo tako. Novinarstvo postoji da informira javnost, otvori im oči, pomogne im u nedoumicama i kriznim situacijama. Novinar mora biti upoznat sa svojom odgovornošću i koliko jedan *clickbait* ili preoblikovanje istine može utjecati na javnost i riskirati samu demokraciju. Javnost se treba osloniti na novinarstvo, a ne bježati od njega.

Koliko god su društvene mreže doprinijele našoj kreativnosti i mogućnosti da stvaramo, toliko su nas stavile pred velike izazove. Sada je potreba za racionalnim razmišljanjem i logičkim zaključivanjem sve veća.

U Koprivnici, 31. srpnja 2020. godine

9. LITERATURA

Knjige:

1. Basyouni, Ibrahim Hamada: *Social Media: A Turning Point into Global Journalism*
2. *Identity and Ethics*, IntechOpen, 2018.
3. Malović, Stjepan: *Etika nov*
4. *inarstva*, Izvori, Zagreb, 1998.
5. Malović, Stjepan: *Mediji i društvo*, Sveučilišna knjižara, Zagreb, 2007.
6. Malović, Stjepan: *Osnove novinarstva*, Golden marketing - Tehnička knjiga, Zagreb, 2005.
7. Posetti, Julie; Ireton, Cherilyn i dr. *Journalism, 'Fake News' & Disinformation. Handbook for Journalism Education and Training*, UNESCO, Francuska, 2018.
8. Vilović, Gordana: *Etički prijepori u Globusu i Nacionalu 1999.-2000*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2004.

Časopisi:

1. Bebić, Domagoj; Volarević, Marija. Društvene mreže kao izvor vijesti u najgledanijim središnjim informativnim emisijama u Hrvatskoj. *Medijske studije* 8. 60-74.
2. Benković, Vesna; Balabanić, Ivan. Analiza sadržaja najposjećenijih hrvatskih internetskih portala. *Medijska istraživanja* 16. 43-56.
3. Čerkez, I. 2009. Osnovna obilježja medijske komunikacije u demokratskoj kulturi. *Socijalna ekologija* 18. 28-45.

Doktorski, magistarski i diplomski radovi:

4. Bednaž, Mia. 2017. *Karakteristike komunikacije novinara i publike putem službenih Facebook stranica novinara 24sata*. Diplomski rad. Fakultet političkih znanosti. Zagreb.
5. Burić, Eni. 2017. *Etičko djelovanje i profesionalna odgovornost novinara*. Završni rad. Hrvatski studiji. Zagreb.
6. Klarić, Mia. 2014. *Etika i novinarstvo*. Diplomski rad. Odsjek za Filozofiju. Zagreb.
7. Rašić, Dejan. 2020. *E-zajednica i upravljanje informacijama u kriznim situacijama*. Diplomski rad. Sveučilište Sjever. Varaždin.

Internet izvori:

8. Društvena odgovornost medija
https://bib.irb.hr/datoteka/951771.Drustvena_odgovornost_medija.pdf, pristupljeno 13.6.2020.

9. Kodeks časti hrvatskih novinara <https://www.djecamedija.org/kodeks-casti-hrvatskih-novinara/>, pristupljeno 3.6.2020.
10. Masovni mediji i njihov utjecaj na psihu ljudi
https://www.krenizdravo.rtl.hr/zdravlje/mentalno_zdravlje/masovni-mediji-i-njihov-utjecaj-na-psihu-ljudi-histerija-oko-koronavirusa , pristupljeno 3.6.2020.
11. Rad u medijima
<https://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Izvjestaj%20-%20Radni%20materijal%201%20-%20Rad%20u%20medijima.pdf> , pristupljeno 3.6.2020.
12. Novi misteriozni virus napao stotine u četiri države. Koliko se trebamo bojati?
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/novi-misteriozni-virus-napao-stotine-u-cetiri-drzave-koliko-se-trebamo-bojati/2149424.aspx> , pristupljeno 8.4.2020.
13. Smrtonosni virus će se zbog kineske Nove godine ubrzano proširiti svijetom?
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/smrtonosni-virus-ce-se-zbog-kineske-nove-godine-ubrzano-prosiriti-svijetom/2149722.aspx> , pristupljeno 10.4.2020.
14. Epidemiolog objasnio kolika je šansa da ubojiti virus dođe u Hrvatsku
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/epidemiolog-objasnio-kolika-je-sansa-da-ubojiti-virus-dodje-u-hrvatsku/2150458.aspx> , pristupljeno 10.4.2020.
15. Najveća karantena u povijesti: Ubojiti virus širi se lakše nego što se očekivalo
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/najveca-karantena-u-povijesti-ubojiti-virus-siri-se-lakse-nego-sto-se-ocekivalo/2150399.aspx> , pristupljeno 11.4.2020.
16. Infektolog: Postoji opasnost od koronavirusa u Hrvatskoj, budite oprezni
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/infektolog-postoji-opasnost-od-koronavirusa-u-hrvatskoj-budite-oprezni/2150640.aspx> , pristupljeno 11.4.2020.
17. UZNEMIRUJUĆE Širi se snimka iz pretrpane bolnice u Kini, ljudi leže po podu
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/uznemirujuce-siri-se-snimka-iz-pretrpane-bolnice-u-kini-ljudi-leze-po-podu/2150820.aspx> , pristupljeno 11.4.2020.
18. Situacija s virusom sve je gora: WHO priznao grešku, razina prijetnje je visoka
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/situacija-s-virusom-sve-je-gora-who-priznao-gresku-razina-prijetnje-je-visoka/2151769.aspx> , pristupljeno 13.4.2020.
19. U Wuhanu čovjek pao mrtav na ulici, medicinari dezinficiraju ceste
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/u-wuhanu-covjek-pao-mrtav-na-ulici-medicinari-dezinficiraju-ceste/2152799.aspx> , pristupljeno 14.4.2020.
20. U Rijeci je karneval, došla je gomila ljudi iz Italije

- <https://www.index.hr/vijesti/clanak/u-rijeci-je-karneval-dosla-je-gomila-ljudi-iz-italije/2159127.aspx> , pristupljeno 14.4.2020.
21. WHO: Trenutna smrtnost koronavirusa je 3,4%, opasniji je od gripe
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/who-trenutna-smrtnost-koronavirusa-je-34-opasniji-je-od-gripe/2161868.aspx> , pristupljeno 14.4.2020.
 22. Teško stanje u Italiji. Umrle stotine, 16 milijuna ljudi blokirano, neki bježe
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/tesko-stanje-u-italiji-umrle-stotine-16-milijuna-ljudi-blokirano-neki-bjeze/2163195.aspx> , pristupljeno 15.4.2020.
 23. Dr. Sršen: Govorili su nam da je ovo malo jača gripa, ležerno smo to shvaćali
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/dr-srsen-govorili-su-nam-da-je-ovo-malo-jaca-gripa-lezerno-smo-to-shvacali/2163874.aspx> , pristupljeno 15.4.2020.
 24. Boris Johnson: Bit ću iskren, izgubit ćete voljene zbog koronavirusa, nije kao gripa
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/boris-johnson-bit-cu-iskren-izgubit-cete-voljene-zbog-koronavirusa-nije-kao-gripa/2164639.aspx> , pristupljeno 15.4.2020.
 25. Danas Hrvatska donosi najstrože mjere dosad, naši životi će se značajno promijeniti
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/danas-hrvatska-donosi-najstroze-mjere-dosad-nasi-zivoti-ce-se-znacajno-promijeniti/2166237.aspx> , pristupljeno 16.4.2020.
 26. Domaći glazbenik objavio da je zaražen koronavirusom: Teško je, neću biti ista osoba
<https://www.index.hr/magazin/clanak/domaci-glazbenik-objavio-da-je-zarazen-koronavirusom-tesko-je-necu-biti-ista-osoba/2170049.aspx> , pristupljeno 17.4.2020.
 27. Ako mislite da je korona glupost, jeste li voljni ovo potpisati?
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/ako-mislite-da-je-korona-glupost-jeste-li-voljni-ovo-potpisati/2171396.aspx> , pristupljeno 17.4.2020.
 28. Liječnici: Koronavirus izaziva moždane udare kod mladih s lakšim simptomima
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/lijecnici-koronavirus-izaziva-mozdane-udare-kod-mladih-s-laksim-simptomima/2177312.aspx> , pristupljeno 22.4.2020.
 29. Pojavila se smrtonosna komplikacija korone, nekim zaraženima prijete amputacije
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/pojavila-se-smrtonosna-komplikacija-korone-nekim-zarazenima-prijete-amputacije/2178928.aspx> , pristupljeno 2.5.2020.
 30. Pacijente zaražene virusom voze 'zapečaćene' u tubama
<https://www.24sata.hr/news/pacijente-zarazene-virusom-voze-zapecacene-u-tubama-672114> , pristupljeno 17.4.2020.
 31. Vapaj s kruzera na kojem je i 6 Hrvata: 'Ne dajte da umremo'

- <https://www.24sata.hr/news/vapaj-s-kruzera-na-kojem-je-i-6-hrvata-ne-dajte-da-umremo-674589> , prevoditelj 17.4.2020.
32. Širi se panika: Hrvati već ispraznili police po dućanima
<https://www.24sata.hr/news/siri-se-panika-hrvati-vec-spraznili-police-po-ducanima-677926> , pristupljeno 17.4.2020.
33. 'Moji sinovi su zaraženi korona virusom, što mislite kako sam'
<https://www.24sata.hr/news/moji-sinovi-su-zarazeni-korona-virusom-sto-mislite-kako-sam-678142> , pristupljeno 17.4.2020.
34. Majka blizanaca s koronom: 'Moji se sinovi trebaju boriti!'
<https://www.24sata.hr/news/zarazena-je-i-djevojka-jednog-moji-se-sinovi-trebaju-boriti-678524> , pristupljeno 18.4.2020.
35. 'Došli su po mene i odvezli me. Bili su u zaštitnim odijelima'
<https://www.24sata.hr/news/dosli-su-po-mene-i-odvezli-me-bili-su-u-zastitnim-odijelima-678527> , pristupljeno 17.4.2020.
36. Talijanski liječnik: 'Kao da smo u ratu, svi ostanite u kućama!'
<https://www.24sata.hr/news/talijanski-lijecnik-kao-da-smo-u-ratu-svi-ostanite-u-kucama-680101> , pristupljeno 20.4.2020.
37. Tragičan kraj dva bračna para: Umrla u nekoliko sati od korone
<https://www.24sata.hr/news/tragican-kraj-dva-bracna-para-umrla-u-nekoliko-sati-od-korone-680586> , pristupljeno 20.4.2020.
38. Šokantne snimke pluća dvoje Kineza, prvih europskih žrtava
<https://www.24sata.hr/lifestyle/sokantne-snimke-pluca-dvojice-kineza-prvih-europskih-zrtava-681525> , pristupljeno 21.4.2020.
39. Ispovijest zaražene: 'Korona je kao da imate staklo u plućima'
<https://www.24sata.hr/news/ispovijest-zarazene-korona-je-kao-da-imate-staklo-u-plucima-682400> , pristupljeno 20.4.2020.
40. 'Moja kći je bila zdrava cura, a onda ju je taj virus samo uzeo'
<https://www.24sata.hr/news/moja-kci-je-bila-zdrava-cura-a-onda-ju-je-taj-virus-samo-uzeo-683328> , pristupljeno 20.4.2020.
41. 'Stigao je nalaz da ima koronu, a nakon sat vremena je umrla'
<https://www.24sata.hr/news/stigao-je-nalaz-da-ima-koronu-a-nakon-sat-vremena-je-umrla-683762> , pristupljeno 20.4.2020.
42. 'Gledao sam pacijenta do mene kako umire, gušio se bez zraka'
<https://www.24sata.hr/news/gledao-sam-pacijenta-do-mene-kako-umire-gusio-se-bez-zraka-687276> , pristupljeno 20.4.2020.

43. 'Na zimu nas možda čeka još smrtonosniji val koronavirusa'

<https://www.24sata.hr/news/na-zimu-nas-mozda-ceka-jos-smrtonosniji-val-koronavirusa-688782>, pristupljeno 22.4.2020.

44. 'Skijalište smrti' opet radi: Irci, Islandđani, Hrvati tu su zaraženi

<https://www.24sata.hr/news/skijaliste-smrti-opet-radi-irci-islandani-hrvati-tu-su-zarazeni-689590> , pristupljeno 27.4.2020.

POPIS SLIKA

Slika 2.1. <i>Anketa o iskustvima i stavovima medijskih radnika, Rad u medijima, 2015</i>	11
Slika 3.4. <i>Anketa o iskustvima i stavovima medijskih radnika, Rad u medijima, 2015</i>	15
Slika 4.1. <i>Sedam kategorija manipuliranja informacijama, Journalism, 'Fake News' & Disinformation. Handbook for Journalism Education and Training, 2018</i>	18
Slika 4.2. <i>'Informacijski poremećaji' prema Posetti i Ireton</i>	21
Slika 8.1.1. Snimka zaslona – Index.hr, 20.1.2020.....	22
Slika 8.1.2. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 20.1.2020.....	23
Slika 8.1.3. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 20.1.2020.....	23
Slika 8.1.4. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 20.1.2020.....	23
Slika 8.1.5. Snimka zaslona – Index.hr, 21.1.2020.....	24
Slika 8.1.6. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 21.1.2020.....	25
Slika 8.1.7. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 21.1.2020.....	25
Slika 8.1.8. Snimka zaslona – Index.hr, 23.1.2020.....	26
Slika 8.1.9. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23.1.2020.....	26
Slika 8.1.10. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.1.2020.....	27
Slika 8.1.11. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.1.2020.....	27
Slika 8.1.12. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.1.2020.....	27
Slika 8.1.13. Snimka zaslona – Index.hr, 23.1.2020. (2).....	28
Slika 8.1.14. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23.1.2020 (2).....	28
Slika 8.1.15. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari – 23.1.2020. (2).....	29
Slika 8.1.16. Snimka zaslona – Index.hr, 23.1.2020. (3).....	29
Slika 8.1.17. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23.1.2020 (3).....	30
Slika 8.1.18. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.1.2020. (3).....	30
Slika 8.1.18. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.1.2020. (3).....	30
Slika 8.1.20. Snimka zaslona – Index.hr, 24.1.2020.....	31
Slika 8.1.21. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 24.1.2020.....	32
Slika 8.1.22. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 24.1.2020.....	32
Slika 8.1.23. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 24.1.2020.....	32
Slika 8.1.24. Snimka zaslona – Index.hr, 28.1.2020.....	33
Slika 8.1.25. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 28.1.2020.....	34
Slika 8.1.26. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28.1.2020.....	34
Slika 8.1.27. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28.1.2020.....	34
Slika 8.1.28. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 28.1.2020.....	34
Slika 8.1.29. Snimka zaslona – Index.hr, 31.1.2020.....	35
Slika 8.1.30. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 31.1.2020.....	36
Slika 8.1.31. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31.1.2020.....	36

Slika 8.1.32. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31.1.2020.....	36
Slika 8.1.33. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31.1.2020.....	37
Slika 8.1.34. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 31.1.2020.....	37
Slika 8.1.35. Snimka zaslona – Index.hr, 23.2.2020.....	38
Slika 8.1.36. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 23.2.2020.....	38
Slika 8.1.37. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.2.2020.....	39
Slika 8.1.38. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.2.2020.....	39
Slika 8.1.39. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.2.2020.....	39
Slika 8.1.40. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.2.2020.....	39
Slika 8.1.41. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 23.2.2020.....	39
Slika 8.1.42. Snimka zaslona – Index.hr, 3.3.2020.....	40
Slika 8.1.43. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 3.3.2020.....	41
Slika 8.1.44. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	41
Slika 8.1.45. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	41
Slika 8.1.46. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	41
Slika 8.1.47. Snimka zaslona – Index.hr, 8.3.2020.....	42
Slika 8.1.48. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 8.3.2020.....	43
Slika 8.1.49. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	44
Slika 8.1.50. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	44
Slika 8.1.51. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	44
Slika 8.1.52. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	44
Slika 8.1.53. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 3.3.2020.....	44
Slika 8.1.54. Snimka zaslona – Index.hr, 10.3.2020.....	45
Slika 8.1.54. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 10.3.2020.....	45
Slika 8.1.55. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10.3.2020.....	46
Slika 8.1.56. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10.3.2020.....	46
Slika 8.1.57. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10.3.2020.....	46
Slika 8.1.58. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 10.3.2020.....	46
Slika 8.1.59. Snimka zaslona – Index.hr, 12.3.2020.....	46
Slika 8.1.60. Snimka zaslona – Index.hr, 18.3.2020.....	47
Slika 8.1.61. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 18.3.2020.....	47
Slika 8.1.62. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18.3.2020.....	48
Slika 8.1.63. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18.3.2020.....	48
Slika 8.1.64. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18.3.2020.....	48
Slika 8.1.65. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 18.3.2020.....	48
Slika 8.1.66. Snimka zaslona – Index.hr, 29.3.2020.....	49
Slika 8.1.67. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 29.3.2020.....	49
Slika 8.1.68. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29.3.2020.....	50

Slika 8.1.69. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29.3.2020.....	50
Slika 8.1.70. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29.3.2020.....	50
Slika 8.1.71. Snimka zaslona – Index.hr, 2.4.2020.....	50
Slika 8.1.72. Snimka zaslona – Index.hr, 2.4.2020.....	51
Slika 8.1.73. Snimka zaslona – Index.hr Facebook, 2.4.2020.....	51
Slika 8.1.74. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2.4.2020.....	52
Slika 8.1.75. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2.4.2020.....	52
Slika 8.1.76. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2.4.2020.....	52
Slika 8.1.77. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2.4.2020.....	52
Slika 8.1.78. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 2.4.2020.....	52
Slika 8.1.79. Snimka zaslona – Index.hr, 22.4.2020.....	53
Slika 8.1.80. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 22.4.2020.....	53
Slika 8.1.81. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 22.4.2020.....	53
Slika 8.1.82. Snimka zaslona – Index.hr, 29.4.2020.....	54
Slika 8.1.83. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29.4.2020.....	54
Slika 8.1.84. Snimka zaslona – Index.hr Facebook komentari, 29.4.2020.....	54
Slika 7.4.1 Snimka zaslona – 24sata, 24.1.2020.....	57
Slika 7.4.2 Snimka zaslona – 24sata komentari, 24.1.2020.....	58
Slika 7.4.3 Snimka zaslona – 24sata, 7.2.2020.....	58
Slika 7.4.4 Snimka zaslona – 24sata komentari, 7.2.2020.....	59
Slika 7.4.5 Snimka zaslona – 24sata, 25.2.2020.....	59
Slika 7.4.6 Snimka zaslona – 24sata komentari, 25.2.2020.....	60
Slika 7.4.7 Snimka zaslona – 24sata, 26.2.2020.....	61
Slika 7.4.8 Snimka zaslona – 24sata komentari, 26.2.2020.....	61
Slika 7.4.9 Snimka zaslona – 24sata, 28.2.2020.....	62
Slika 7.4.10 Snimka zaslona – 24sata, 29.2.2020.....	62
Slika 7.4.11 Snimka zaslona – 24sata, 9.3.2020.....	63
Slika 7.4.12 Snimka zaslona – 24sata komentari, 9.3.2020.....	63
Slika 8.3.13 Snimka zaslona – 24sata, 11.3.2020.....	64
Slika 7.4.13 Snimka zaslona – 24sata komentari, 11.3.2020.....	64
Slika 7.4.14 Snimka zaslona – 24sata komentari, 11.3.2020.....	65
Slika 7.4.15 Snimka zaslona – 24sata, 17.3.2020.....	65
Slika 7.4.16 Snimka zaslona – 24sata komentari, 17.3.2020.....	65
Slika 7.4.17 Snimka zaslona – 24sata, 21.3.2020.....	66
Slika 7.4.18 Snimka zaslona – 24sata komentari, 21.3.2020.....	67
Slika 7.4.19 Snimka zaslona – 24sata, 25.3.2020.....	67
Slika 7.4.20 Snimka zaslona – 24sata komentari, 25.3.2020.....	68

Slika 7.4.21 Snimka zaslona – 24sata, 27.3.2020.....	68
Slika 7.4.22 Snimka zaslona – 24sata komentari, 27.3.2020.....	69
Slika 8.3.24 Snimka zaslona – 24sata, 15.4.2020.....	70
Slika 7.4.23 Snimka zaslona – 24sata komentari, 15.4.2020.....	71
Slika 7.4.24 Snimka zaslona – 24sata, 22.4.2020.....	71
Slika 7.4.25 Snimka zaslona – 24sata komentari, 22.4.2020.....	72
Slika 7.4.26 Snimka zaslona – 24sata Facebook, 22.4.2020.....	72
Slika 7.4.27 Snimka zaslona – 24sata, 27.4.2020.....	73
Slika 7.4.28 Snimka zaslona – 24sata Facebook, 27.4.2020.....	73
Tablica 1 Popis analiziranih naslova <i>Index.hr</i>	55
Tablica 2 Popis analiziranih naslova <i>24sata</i>	74
Grafikon 5.1. Pregled sadržaja prema izdavačima.....	24

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Andrea Kljaić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada pod naslovom Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama: izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19 te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Studentica:
Andrea Kljaić

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Andrea Kljaić neopozivo izjavljujem da sam suglasna s javnom objavom završnog rada pod naslovom Društvena odgovornost medija u kriznim situacijama: izvještavanje o svjetskoj pandemiji COVID-19 čija sam autorica.

Studentica:
Andrea Kljaić

(vlastoručni potpis)